

SITRA

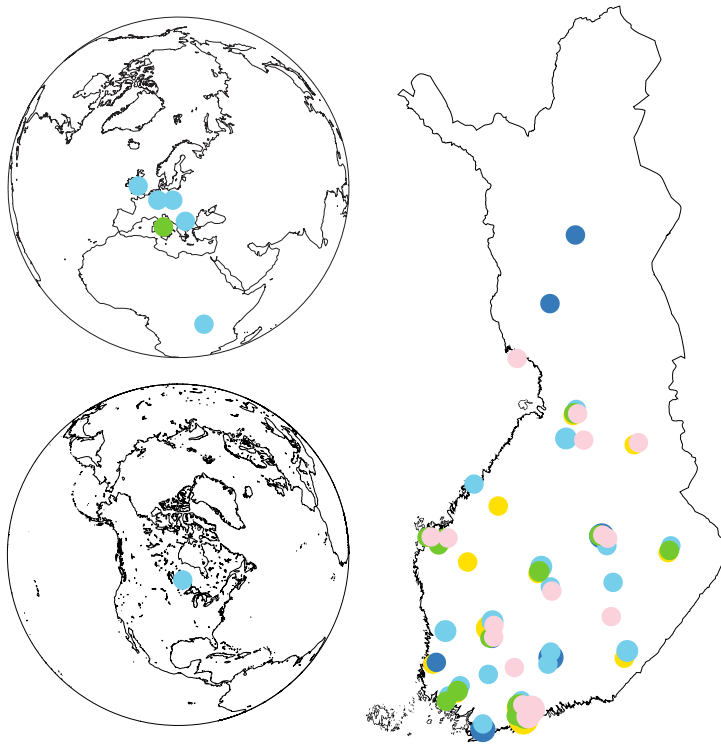
TEHTÄVÄNÄ TULEVAISUUS

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2022

SUOMEN ITSENÄISYYDEN JUHLARAHASTO SITRA on riippumaton ja puolueeton tulevaisuustalo. Ennakoidemme tulevaisuuteen vaikuttavia ilmiöitä ja toteutamme kumppanien kanssa kokeiluja, jotka auttavat yhteiskuntaamme uudistumaan ja vahvistavat sen kriisinkestävyyttä. Lisäksi tarjoamme kaikille kiinnostuneille työkaluja oman tulevaisuusajattelun ja muutoskyvyn kehittämiseen. Tavoitteenamme on reilu, kestävä ja innostava tulevaisuus. Sellainen tulevaisuus, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa.

Sitran toimisto sijaitsee Helsingin Ruoholahdessa, mutta työtä teemme eri puolilla Suomea ja kansainvälisesti yhdessä paikallisten kumppanien kanssa.

Hankkeet vuonna 2022

- Demokratia ja osallisuus
- Kestävyysratkaisut
- Reilu datatalous
- Strategia ja ennakointi
- Yhteiskunnallinen koulutus

K 4/2023 VP

**SUOMEN ITSENÄISYYDEN
JUHLARAHASTO SITRAN
KERTOMUS VUODELTA 2022**

EDUSKUNNALLE

Suomen itsenäisyyden
juhlarahastosta annetun lain
(717/1990) 9 §:n 1 momentin
9 kohdan mukaisesti Suomen
itsenäisyyden juhlarahaston
hallintoneuvosto antaa
kunnioittavasti oheisen
kertomuksen Sitran toiminnasta
vuodelta 2022 eduskunnalle
sisältäen toimintakertomuksen ja
tilinpäätöksen.

Helsingissä 16.3.2023

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston
hallintoneuvoston puolesta

TARJA FILATOV

PUHEENJOHTAJA

JORMA JAALIVAARA

SIHTEERI

Voimaa tulevaisuuteen vaikuttamisesta

YLLÄTYSTEN AIKANA on erityisen tärkeää puntaroida tulevaisuuden vaihtoehtoja ja nähdä avautuvia toiminnan paikkoja. Sitra tukee suomalaisten tulevaisuusajattelua ja muutoksen tekemisen taitoja monin tavoin: tarjoamalla tietoa valintojen ja päätöksenteon pohjaksi, järjestämällä koulutusta, edistämällä dialogia ja kehittämällä käytännönläheisiä työkaluja. Yksi tulevaisuustalon keskeisistä viesteistä on se, että tulevaisuuteen voi ja kannattaa vaikuttaa.

Megatrendit-julkaisu on yksi Sitran tunnetuimmista tuotteista. Se tarjoaa arvokkaita näköaloja tulevaisuuteen luotaamalla maailmanlaajuisia kehityskaaria ja innostaa niin ihmisiä, yrityksiä kuin mediaa pohtimaan, mitkä asiat ovat jatkossa toivottuja ja mikä eivät. Vaikka viimeaikaiset kriisit ovat sysänneet liikkeelle suuria muutoksia, laajat kehityskaaret eivät muutu yön yli. Megatrendien kautta voidaankin tarkastella kriisien pitkän aikavälin vaikutuksia esimerkiksi luontoon, talouteen tai valtaan. Vuonna 2022 päivitetty megatrendit-listaus julkaistiin aivan vuoden 2023 alussa.

Yksi esimerkki Sitran kehittämistä työkaluista on Tulevaisuustaaajuus-menetelmä. Se hyödyntää työpajoja, joissa keskustelu tulevaisuudesta tehdään osallistujille mahdollisimman helpoksi. VTT:n syksyllä 2022 tekemä arviointi Tulevaisuustaaajuudesta vahvisti, että menetelmä toimii ja auttaa aidosti kehittämään osallistujien ajattelua.

Yhteiskunnallista muutosta on perinteisesti edistetty äänestämällä. Vaalit ovat demokratian kovaa ydintä, mutta myös uudenlaisille osallistumisen tavoille on tarvetta.

Hyvinvointialueilla on tässä todellinen pelipaikka. Sitra on tukenut alueiden osallisuusohjelmien valmistelua ja vaikuttanut siihen, että useimmat alueet laativat erillisen osallistumisen ohjelman. Apua on luvassa myös asukasosallisuuden kokeilujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Kestävyyssratkaisuissa Sitran painopiste on siirtymässä kansainvälisesti noteeratusta ja palkitusta kiertotalous- ja ilmastotyöstä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. Luonnonsuojelua täydentäviä mahdollisuuksia Sitra näkee etenkin markkinatalouden keinoissa. Kiertotalous on yksi tällainen keino.

Sitra julkisti urauurtavan selvityksen kiertotalouden ja luontokadon välisestä suhteesta. Siitä käy ilmi, että maailmanlaajuinen luontokato voidaan pysäyttää vuoteen 2035 mennessä, jos keskeisillä sektoreilla, kuten ruoantuotannossa, siirytään kiertotalouteen. Tämä lohdullinen ja välittömiä toimia vaativa viesti oli vahvasti esillä myös Sitran ja sen kumppanien järjestämässä Maailman kiertotalousfoorumeissa (WCEF) Afrikan Ruandassa.

Suomi on edelläkävijä digitalisaatiossa, mutta liian hidas datatalouden liikkeissä. Sitran johdolla Suomelle laadittiin syksyllä 2022 reilun datatalouden tahtotila, joka tähtää kilpailukyvyyn vahvistamiseen

ja talouden uudistamiseen. Keväällä 2023 työ jatkuu toimenpiteiden ja tiekartan suunnittelulla.

Vain jakamalla ja jalostamalla dataa siitä voidaan luoda jotakin uutta ja arvokasta. Sitra on auttanut yrityksiä ja ekosysteemejä kehittämään toimintamalliaan. Datan jakamisen parhaita käytäntöjä on kokeiltu esimerkiksi autonkierrätyksessä ja metsäteollisuudessa. Lisäksi niitä on etsitty kaikille avoimien ratkaisuhakujen kautta muun muassa energiansäästöön ja digitaalisiin terapiaihin, kuten astman ja MS-taudin hoitoon.

Sitra on kansainvälisesti haluttu yhteistyökumppani, joka on onnistunut rakentamaan hyvät ja luottamukselliset suhteet Euroopan unioniin. Esimerkiksi Sitran koordinoima TEHDAS-hanke laatii EU:n tukena pelisääntöjä ja lainsäädäntöä terveysdatan jakamiselle. Lisäksi Sitra auttaa muita EU-maita kehittämään työkalua, joka opastaa arjen kestäviin valintoihin. Taustalla on Sitran yli miljoona kertaa tehty Elämäntapatesti.

Venäjän aggressiivinen hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 herätti heti tuoreeltaan kysymyksiä sodan seurauksista. Sitra kokosi yhteen kotimaista ja kansainvälistä ennakkointia ja skenaarioita sodan pitkän aikavälin vaikutuksista. Sitralaiset asiantuntijat tunnistivat nopeasti myös sodan vaikutukset energiatalouteen ja hakivat oppeja aiemmista energiakriiseistä. Yksi niistä on energiansäästö. Laajassa yhteistyössä toteutettu Astetta alemmas -kampanja lähti liikkeelle Sitran aloitteesta ja on auttanut vähentämään energiankulutusta Suomessa.

Usein Sitran työn tulokset konkretisoituvat pidemmän ajan kuluessa. Lapin ja Satakunnan ammattikorkeakouluissa käynnistyi syksyllä 2022 hyvinvointianalyttikkojen koulutus. Taustalla on Sitran viisi vuotta aiemmin kokeilema koulutuspilotti, jonka hyödyt olivat ilmeiset. Jatkokoulu-

tus mahdollistaa sote-alalle uuden ammattiryhmän, joka tuntee terveydenhoidon käytännöt ja osaa analysoida dataa palvelukehityksen tueksi.

Tulevaisuustalo Sitran ainutlaatuisuus on sen työn monipuolisuudessa niin aiheissa kuin toimintatavoissa. Sitra luotaa, selvittää, ideoi ja testaa uutta. Käytännön kokeiluihin se kutsuu mukaan kumppaneita, tarjoaa rahoitusta ja kantaa samalla kokeilutoimintaan liittyviä riskejä. Tätä kautta lukuisat tahot Suomessa ja maamme ulkopuolella – kunnat, hyvinvointialueet, yritykset, organisaatiot, EU ja suomalaiset – hyötyvät suoraan ja epäsuorasti Sitran työstä.

Sitran sijoitusomaisuuden markkina-arvo vaihtelee vuosittain ja oli vuoden 2022 lopussa noin 941 miljoonaa euroa (1107 milj. euroa 31.12.2021). Sijoitukset tuottivat vuoden aikana -6,4 prosenttia. Inflaation huomioiva reaalituotto oli -15,4 prosenttia. Heikosta markkinakehityksestä huolimatta Sitran varsinaisen toiminnan kulut katettiin täysimääräisesti sijoitusomaisuudella ja sen tuotoilla.

Sitran hallintoneuvoston käsityksen mukaan Sitran talous ja toiminta on hyvin hoidettua. Hallintoneuvosto vahvisti kokouksessaan 16.3.2023 Sitran tuloslaskelman ja taseen tilintarkastajien esityksen mukaisesti. Samassa kokouksessa hallintoneuvosto päätti hallituksen esityksestä, että tilivuoden 2022 alijäämä, joka on 66 897 881,63 euroa, siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämätileille.

Helsingissä 16.3.2023

**Tarja Filatov, Riikka Purra, Maria Guzenina, Janne Heikkinen, Eveliina Heinäluoma, Katja Hänninen, Markus Lohi, Veijo Niemi, Pirkka-Pekka Petelius, Joakim Strand, Sari Tanus, Anu Vehviläinen ja Anne-Mari Virolainen
./ Jorma Jaalivaara**

Sisältö

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2022

Yliasiamiehen katsaus

Oivalluksia tulevaisuudesta	6
-----------------------------	---

Tehtävänä huomisen menestyvä Suomi	8
---	---

Mikä Sitra?	10
--------------------	----

Strategia käytännössä: esimerkkejä työstä ja tuloksista	12
--	----

Tulevaisuustalon vaikuttavuuden arviointi	14
--	----

Ennakointi	16
-------------------	----

Yhteiskunnallinen koulutus	20
-----------------------------------	----

Sitran teemat

Kestävyyssratkaisut	23
---------------------	----

Reilu datatalous	29
------------------	----

Demokratia ja osallisuus	35
--------------------------	----

Sitralaiset ja toiminnan kehittäminen	41
--	----

Sijoitustoiminta	44
-------------------------	----

Talous	47
---------------	----

Hallinto	49
-----------------	----

Tilinpäätös vuodelta 2022	51
----------------------------------	----

Tuloslaskelma	52
---------------	----

Tase	53
------	----

Rahoituslaskelma	54
------------------	----

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	55
------------------------------------	----

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	56
--------------------------------------	----

Hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	66
--	----

Tilintarkastuskertomus	67
------------------------	----

Liitteet

Projektit ja jatkuva tulevaisuustyö	68
-------------------------------------	----

Julkaisut aiheittain vuonna 2022	69
----------------------------------	----

Organisaatio	71
--------------	----

Yhteystiedot	72
---------------------	----

Oivalluksia tulevaisuudesta

MEILLÄ on tapana ajatella, että tulevaisuus on edesspäin ja menneisyys ihmisen takana. Maailmaan mahtuu myös kulttuureja, joissa asia hahmotetaan toisinpäin: menneisyys muistoinen on edessä, sillä se voidaan jo nähdä, kun taas tulevaisuus on näkymättömissä selän takana.

Sitran ennakkoinnin asiantuntijat ovat kiiroineet sekä eteen- että taaksepäin. Megatrendit 2023 -julkaisu piirtää kuvaa suurista, pitkävaikutteisista kehityskaarista, jotka määrittävät nykyisten ja tulevien sukupolvien sekä maapallomme tulevaisuutta. Erityisen merkityksellisiä ovat luontoon, hyvinvointiin, teknologiaan, valtaan ja talouteen liittyvät muutokset.

TULEVAISUUS ei onneksi ole kiveen hakattu, vaan siihen voi vaikuttaa tämän päivän valinnoilla. Voimme valjastaa megatrendit esimerkiksi kestävä, reilun ja innostavan tulevaisuuden palvelukseen. Tällaisen muutoksen puolesta työskentelemme Sitrassa.

Kestävyysratkaisuissa luontokadon pysäyttäminen ja luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ovat nousseet työmme uudeksi painopisteeksi. Hyvinvointi ja talous kun ovat täysin riippuvaisia luonnosta. Luonnonsuojelualueita tarvitaan lisää, mutta ne eivät yksin riitä. Tarvitaan myös markkinatalouden keinoja, jotka ohjaavat huomioimaan ja vaali-

maan luontopääomaa. Näiden kehitystä haluamme vauhdittaa.

Data on maailman nopeimmin kasvava raaka-aine, josta on moneksi – esimerkiksi digitaalisen terveydenhoidon ja energiansäästön vauhdittamiseen, kuten Sitran viimeaikaiset kokeilut osoittavat. Datasta saadaan paljon nykyistä enemmän irti, kun sen omistusoikeudet ja jakaminen järjestetään kaikille reilulla tavalla. Kehitämme tähän tarpeeseen eurooppalaiseen arvopohjaan perustuvia ratkaisuja.

Venäjä käy Ukrainassa julmaa hyökkäyssotaa, ja Suomeenkin kohdistuu hybridivaikuttamista, jonka tavoitteena on luottamuksen horjuttaminen. Luottamuspääomaa vaalimme parhaiten demokratiaa puolustamalla ja uudistamalla. Esimerkkiä näyttävät uudet hyvinvointialueet, jotka ovat ottaneet Sitran avustamina ennakkoluulottomia askelia paikallisdemokratian vahvistamiseksi.

Myös Euroopan unioni on hakeutunut viime vuosina yhteistyöhön Sitran kanssa. Yhteistyö on arvokas väylä, jota kautta voimme vaikuttaa paitsi suomalaisen myös eurooppalaiseen kehitykseen niin datataloudessa kuin kestävyysratkaisuissa.

Tavoitteenamme on herättää laajemmin keskustelua Euroopan unionin tulevaisuudesta. Vuonna 2023 Sitra käynnistää EU-koulutuksen, joka tarjoaa päätöksentekijöille

eväitä pohdintoihin sitä, millaista unionia Suomi haluaa edistää ja miten Brysselistä johdettuun kehitykseen voidaan vaikuttaa nykyistä aktiivisemmin ja varhaisemmassa vaiheessa.

EDUSKUNTA perusti Sitran aikoinaan lahjaksi suomalaisille ja itsenäiselle Suomelle. Työmme pohjaa ns. Sitralakiin, jossa Sitran tehtäväksi on määritetty huomisen menestyvä Suomi. Olemme hoitaneet rahaston pääomia taiten, ja kustannamme kaiken toimintamme sijoituksista kertyvillä tuotoilla.

Valtaosa Sitran vuosibudjetista kanavoituu suoraan tai välillisesti yhteiskunnan hyödyksi, kun koordinoimme ja rahoitamme kokeiluja

eri puolilla Suomea, järjestämme koulutusta, tuotamme tietoa ja kehitämme työkaluja. Kaiken tämän mahdollistaa sitralaisten rautainen asiantuntemus ja työpanos, josta myös yhteistyökumppanimme hyötyvät.

RIIPPUMATTA siitä, onko tulevaisuus edessäsi vai takanasi, sinne kannattaa kurkkia. Vaihtoehtojen hahmottaminen auttaa toimimaan paremman huomisen puolesta. Myös arkiset pienet teot, kuten se mitä laittaa lautaselleen tai miten kohtelee muita ihmisiä, muuttavat kertautuessaan yhteiskuntaamme ja maailmaamme.

Jyrki Katainen
ylIASIAMIES, Sitra

Tehtävänä huomisen menestyvä **Suomi**

SITRAN VISIONA on Suomi, joka menestyy rakentamalla reilua, kestävää ja innostavaa tulevaisuutta, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa.

Tätä teemme

KESTÄVYYSRATKAISUT

Vahvistamme luonnon monimuotoisuutta ja vauhditamme ekologista jälleenrakentamista.

REILU DATATALOUS

Rakennamme eurooppalaiseen arvopohjaan perustuvaa ihmislähtöistä ja reilua datataloutta.

DEMOKRATIA JA OSALLISUUS

Vahvistamme demokratiaa ja kehitämme sen rakenteita ja toimintatapoja.

ENNAKOINTI

Tuotamme tulevaisuustietoa, jotta mahdolliset kehityssuunnat tunnetaan Suomessa hyvin, erilaisista tulevaisuuksista keskustellaan laajasti ja tiedon pohjalta myös toimitaan.

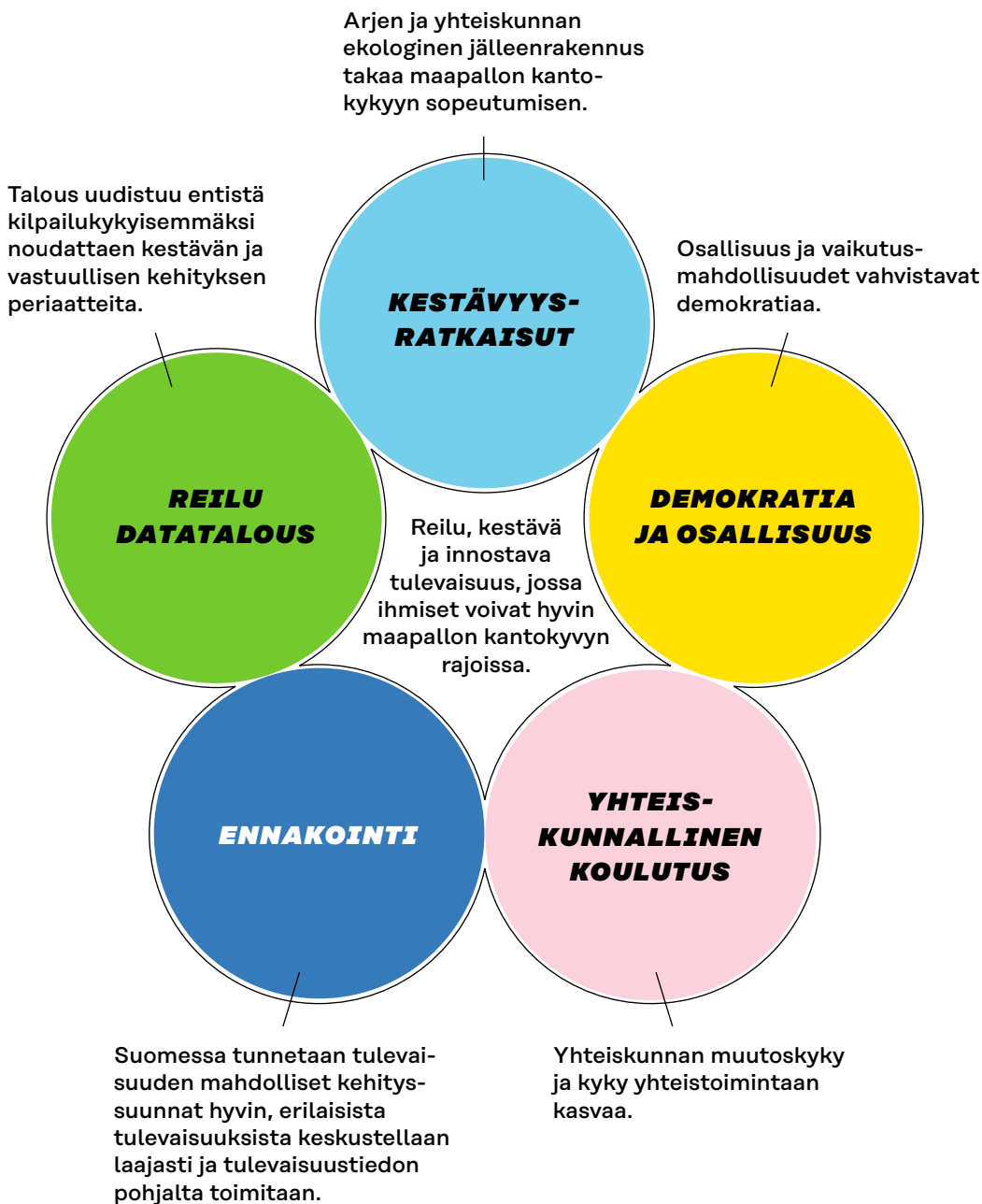
YHTEISKUNNALLINEN KOULUTUS

Kasvatamme yhteiskunnan muutoskykyä ja kykyä yhteistoimintaan.

Strategiset tavoitteet

Lähde: Sitran strategia 2021–2024

Mikä Sitra?

10+1 faktaa

EDUSKUNTA PERUSTI Sitran vuonna 1967 lahjaksi suomalaisille ja 50-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle.

TEHTÄVÄNÄ TULEVAISUUS. Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain (717/1990) mukaan tehtävänämmä on edistää Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä, talouden määrällistä ja laadullista kasvua sekä selvittää tulevaisuuden kehitysvaihtoehtoja.

NÄMÄ NELJÄ ARVOA ovat kaiken toimintamme perusta: yhdessä, riippumattomasti, arvostaen ja vastuullisesti.

ENNAKOIMME tulevaisuuteen vaikuttavia ilmiöitä ja tarjoamme syötteitä ja työkaluja tulevaisuuspuhutteluihin ja -työhön.

KOKEILEMME, selvittämme ja rahoitamme uusia ratkaisuja ja toimintamalleja sekä innostamme sidosryhmiä mukaan ennakkoluulottomiin kokeiluihin.

TUOMME IHMISIÄ YHTEEN oppimaan, luomaan yhteistä tilannekuvaa sekä toimimaan paremman tulevaisuuden puolesta. Tulevaisuus tehdään yhdessä.

TULEVAISUUSTYÖTÄ tehtiin vuoden aikana 21 projektissa tai tiimissä, joista kolmeen sisältyi EU-hanketyötä. Meitä sitralaisia

oli kertomusvuonna vaihteleva lukumäärä, henkilötyövuosina yhteensä 177. Sitralaisilla on syväosaamista monilta aloilta. Se on tarpeen, sillä ennakointi, käytännön kokeilut ja yhteistyöverkostot edellyttävät niin sisältöjen kuin menetelmien perusteellista tuntemusta.

SITRA EI SAA RAHAA VALTION BUDJETISTA. Työmme huomisen menestyvän Suomen hyväksi rahoitamme sijoitustuotoilla. Hoidamme eduskunnalta ja Suomen Pankilta aikoinaan saatuja pääomia huolellisesti ja vastuullisesti. Sitran sijoitusomaisuuden arvo oli vuoden 2022 lopussa 941 miljoonaa euroa (1107 milj. euroa 31.12.2021).

TOIMINTAKULUT olivat vuonna 2022 noin 31 miljoonaa euroa ilman kertapanostusta yliopistoille. Tuosta summasta noin kahdeksan miljoonaa euroa kohdistui hankkeiden rahoittamiseen sekä hankkeita edistäviin hankintoihin.

KANSAINVÄLISESTI AINUTLAATUINEN Sitra on arvostettu yhteistyökumppani myös Suomen rajojen ulkopuolella. Meillä on yhteisiä hankkeita muun muassa Euroopan unionin kanssa.

+1

TYÖMME TULOKSIA ja vaikutuksia arvioidaan jatkuvasti monin tavoin. Yleensä onnistumme parhaiten silloin, kun myös kumppanimme onnistuvat.

Lukuja vuodelta 2022

5

*päättynyttä
projektia*

21

*tulevaisuustyön
projektia tai tiimiä*

100

*rahoitettua
hanketta*

211

tapahtumaa

62

julkaisua

41

*asiantuntijalausuntoa valtioneuvostolle
ja eduskunnalle*

Strategia käytännössä: **esimerkkejä työstä ja tuloksista**

Kiertotaloudesta ratkaisuja luontokatoon

Julkaisimme ensimmäisenä maailmassa selvityksen kiertotalouden ja luontokadon suhteesta: luontokato voidaan pysäyttää siirtymällä kiertotalouteen keskeisillä sektoreilla. Tätä viestiä toimme vahvasti esiin myös Maailman kiertotalousfoorumissa Ruandassa.

Energiansäästö avuksi energiakriisissä

Venäjän hyökättyä Ukrainaan laadimme nopeasti työpäperin, johon keräsimme oppeja aiemmista energiakriiseistä. Nostimme julkiseen keskusteluun energiansäästön tarvetta Suomessa. Kansallinen Astetta alemmas -energiansäästökampanja lähti liikkeelle Sitran aloitteesta syksyllä 2022. Loppuvuonna etsimme energiansäästöön uudenlaisia, dataa hyödyntäviä ratkaisuja kaikille avoimen ratkaisuhaun avulla.

Harppaus kohti reilua data-taloutta – Suomesta mallia maailmalle

Data ja siitä jalostettu tieto ovat elintärkeitä Suomen kilpailukyvyllä ja taloudelle. Sitran johdolla laaja sidosryhmäjoukko laati data-taloudelle kansallisen tahtotilan. Keväällä 2023 työ jatkuu toimenpiteiden ja tiekartan laadinnalla.

Oppeja ja kilpailukykyä datan jakamisesta

Autoimme kokeilemaan datan jakamisen ja hyödyntämisen toimintamalleja esimerkiksi autokierrätyksessä ja metsäteollisuudessa. Kaikille avoimien ratkaisu- ja rahoitushakujen avulla etsimme parhaita datan hyödyntämisen käytäntöjä esimerkiksi digitaalisiin terapiaihin, kuten astman ja MS-taudin hoitoon.

Uusia vaikuttamisen väyliä hyvinvointialueiden asukkaille

Sitran vetämä demokratia-teemaryhmä avusti hyvinvointialueita luomaan rakenteita uudelle osallisuudelle ja paikallisdemokratialle. Työ on osaltaan vaikuttanut siihen, että useimmat hyvinvointialueet laativat erillisen osallistumisen ohjelman tavoitteineen ja keinoineen.

Tietoa demokratian kehittämisen tueksi

Sitran kyselytutkimus osoitti, että yli 700 000 suomalaista haluaisi osallistua enemmän yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Listasimme myös toimia, jotka tekisivät EU-lainsäädännön kansallisesta päätöksenteosta kansalaisille avoimempaa ja seurattavampaa.

Skenaarioita Ukrainan sodan vaikutuksista pitkällä aikavälillä

Kokosimme yhteen ennakkointia Ukrainan sodan pidempiaikaisista vaikutuksista ja tarjosimme työkaluja vaihtoehtoisten tulevaisuuksien hahmottamiseen.

Kiritimme keskustelua talouden tulevaisuudesta

Talouden uudistaminen edellyttää nykyistä monipuolisempaa talousajattelua ja -keskustelua: kartoitimme talouskeskustelun nykytilaa, nuorten toiveita tärkeistä aiheista, kilpailukyvyyn tulevaisuutta ja kestävän talouden siirtymäaloitteita.

Työkaluja, jotka auttavat hahmottamaan tulevaisuutta

Julkaisimme suosituksen Heikot signaalit -selvityksen, johon on koottu arkiseen elämään kytkeytyviä havaintoja ja merkkejä mahdollisista muutoksista. VTT arvioi Sitran Tulevaisuustaaajuus -työpajamenetelmän, joka sai kiitosta osallistujien tulevaisuusajattelun kehittämisestä.

Kestävän talouspolitiikan osaamiselle kysyntää – EU-koulutus valmistelussa

Sitran arvostetusta kestävän talouspolitiikan johtamiskoulutuksesta valmistui kaksi kurssia. Koulutus kannustaa uudenlaiseen talousajatteluun ja johtajuuteen. Aloitimme myös uuden EU-aiheisen koulutuksen suunnittelun.

Sitra Lab kunnallisen demokratian kokeilualustana

Muutosohjelma Sitra Lab 4 ja siihen valitut tiimit ideoivat keinoja, joilla voidaan lisätä kuntalaisten osallisuutta. Kokeiluja toteutetaan eri puolilla Suomea. Ohjelma jatkuu huhtikuulle 2023.

Hyvinvointianalyttikkojen koulutusohjelma vakiinnutti paikkansa

Satakunnan ja Lapin ammattikorkeakouluissa alkoi syksyllä 2022 Hyvinvointianalyttikkojen koulutusohjelma, johon valittiin 75 opiskelijaa. Jatkokoulutus pohjaa Sitran vuosina 2017–2018 koordinoimaan koulutuspilottiin. Sote-alalle syntyy uusi ammattiryhmä, joka tuntee hoitotyön ja osaa tulkita dataa.

Tulevaisuustalon **vaikuttavuuden** **arviointi**

KAIKKI Sitran tulevaisuustyö suunnitellaan lähtökohtaisesti siten, että voimme todentaa sen vaikuttavuutta ja hyötyjä. Koska yhteiskunnalliset muutokset vaativat aikaa, myös Sitran työn tulokset näkyvät usein vasta vuosien päästä, kun tuottamamme tulevaisuustieto tai kehittämämme palvelu tai toimintamalli vakiintuu osaksi yhteiskunnan toimintaa ja ihmisten arkea.

Sitran työtä ja sen vaikuttavuutta kehitetään ja seurataan systemaattisesti. Niin kutsutun Sitra Impact -vaikuttavuusmallin lähtökohtia ovat suunnitelmallisuus, oikea-aikai-

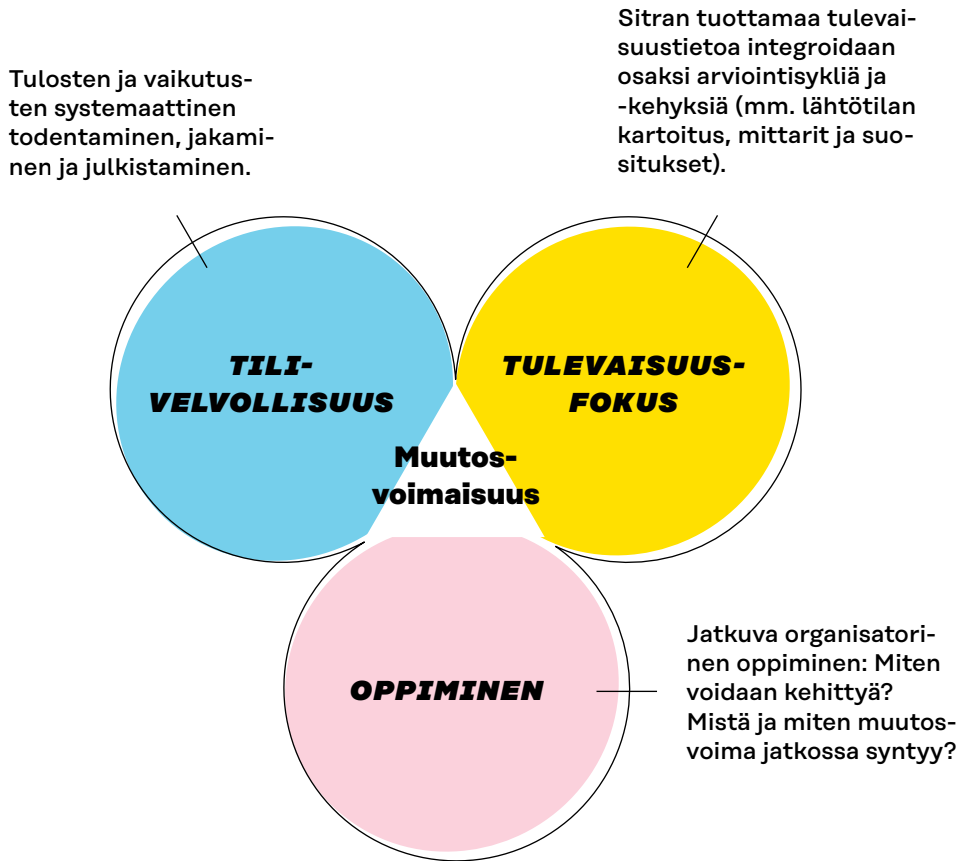
suus, tarkoituksenmukaiset metodit sekä avoimuus ja läpinäkyvyys. Vuonna 2021 päivitetty arviointisuunnitelma kattaa kaikki Sitran teemat ja toiminnot.

Arviointi nojaa kansainvälisesti tunnustettuihin standardeihin, normeihin ja kriteereihin. Arvioinneissa huomioidaan jatkossa enenevissä määrin myös ennakkoinnin, tulevaisuusajattelun ja arviointityön välisiä synergioita. Tällainen lähestymistapa tukee strategiaamme toteutusta ja auttaa meitä kirittämään yhteiskunnallisia muutoksia entistä vaikuttavammin.

Haa, läpimurto
viiden vuoden
jälkeen.

Näin Sitraa arvioidaan

VOONNA 2022 valmistui VTT:n tekemä arviointi Sitran Tulevaisuustajuus-menetelmästä, joka otettiin käyttöön vuonna 2021. Työpajamenetelmän tavoitteena on vahvistaa osallistujien tulevaisuusosaamista ja laajentaa tulevaisuudesta keskustelevien ihmisten joukkoa. VTT:n arviointiraportin mukaan menetelmä on tehokas ja tarjoaa mahdollisuuksia tulevaisuusajattelun popularisoimiseen.

Sitran Kestävyysratkaisut-teeman arviointi käynnistyi Gaia Consulting Oy:n ja Turun Yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen muodostaman arviointitiimin yhteistyönä. Tiimin tehtävänä on tarkastella projektien

vaikutuksia ja soveltaa ennakointimetoja eteenpäin katsovien toimenpidesuosituksen tuottamiseksi. Arviointi valmistuu kesäkuussa 2023.

Vuoden 2022 aikana Sitrassa käynnistyi useita uusia projekteja, joille laadittiin arviointisuunnitelmat ja lähtötila-analyysit, jotka mahdollistavat työme vaikutusten arvioinnin tulevina vuosina.

Seuraava Sitran toimintaa laajasti tarkasteleva kokoava arviointi tehdään vuosina 2023–2024. Vuonna 2023 valmistelemme kilpailutuksen sen toteutuksesta. Edellinen kokoava arviointi on vuodelta 2019.

Ennakointi

Miksi aihe on tärkeä?

Yllätysten ja kriisien ajassa tulevaisuus voi näyttää epävarmalta, jopa pelottavalta. Toisaalta on suuri tarve katsoa pidemmälle ja kuvitella toisenlaisia tulevaisuuksia. Kriisienkin keskellä on tehtävä valintoja ja päätöksiä, jotka luovat parempaa huomista meille ja tuleville sukupolville.

Ennakoinnin avulla voidaan lisätä ihmisten ja yhteiskuntien ymmärrystä tulevaisuuden mahdollisista kehityskuluista, kasvattaa

valmiuksia tuleviin muutoksiin sekä vahvistaa tulevaisuususkoa.

Mitä Sitra tekee?

Tavoitteenamme on, että tulevaisuuden mahdolliset kehityssuunnat tunnetaan Suomessa hyvin, erilaisista tulevaisuuksista keskustellaan laajasti ja tulevaisuustiedon pohjalta myös toimitaan. Tuotamme, arkipäiväistämme ja tulkitsemme tulevaisuustietoa. Lisäksi tuomme tulevaisuudesta kiinnostu-

Kohokohdat vuonna 2022

1. Autoimme suomalaisia kuvittelemaan toisenlaisia tulevaisuuksia ja toimimaan toivotun tulevaisuuden puolesta. Tulevaisuustaajuus-työpajamenetelmä sai VTT:n arvioinnissa kii-
tettävät arviot. Kehitimme Hyvät kortit -korttipelin, joka auttaa kaikkia kiinnostuneita kuvittelemaan toivottavia tulevaisuuksia.

2. Julkaisimme heikkoja signaaleja luotaavan selvityksen ja tuotimme Design-museoon näyttelyn, jonka teokset auttoivat museovieraita "kokemaan" erilaisia tulevaisuuksia. Lisäksi valmistelimme Megatrendit 2023 -selvityksen, joka julkaistiin tammikuun 2023 alussa.

3. Tuotimme useita julkaisuja, työpajoja ja tilaisuuksia, joissa pureuduttiin talouden uudistamisen kannalta olennaisiin tulevaisuuskysymyksiin.

neita tahoja yhteen ja teemme yhteistyötä muiden yhteiskunnallista muutosta edistävien toimijoiden kanssa.

Tulevaisuusajattelusta tukea yllätysten aikaan

Heikot signaalit ovat ensioireita muutoksesta. Vaikka ne voivat yllättää tai vaikuttaa oudoilta, ne ovat jo todellisuutta jossakin. Sitran Heikot signaalit -selvitys nosti esiin muutosten ensimerkkejä arkisten tulevaisuustarinoiden kautta: mitä ne tarkoittavat kotona, töissä, kaupungilla, luonnossa, päätöksenteossa ja

Keskusteluun talouden muutostarpeista tarvitaan mukaan yhä laajempi ja monipuolisempi joukko ihmisiä.

metaversumissa? Tuotimme heikoista signaaleista myös Mitä jos? -näyttelyn Design-museoon, jotta toisenlaisia tulevaisuuksia pääsisi myös kokemaan ja koskemaan.

Helmikuussa Venäjän hyökkäyssota sumensi näkymiä ja lisäsi epävarmuutta tulevasta. Heti sodan alettua jäsenimme sen pidempiaikaisia vaikutuksia tulevaisuustaulukkaan. Tulevaisuustaulukko on työkalu, jonka avulla epävarmuuksia voi tarkastella systemaattisesti ja luoda tilanteesta pidemmän aikavälin kokonaiskuvaa. Ennakointia Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista -julkaisun avulla kuka tahansa voi työstää skenaarioita sodan vaikutuksista.

Sekä koronapandemia että Venäjän hyökkäyssota toivat näkyviin talouden uudistamis-

tarpeita. Talouden perusta on murroksessa, eikä tulevaisuus kestä nykyisen kaltaista taloutta. Keskusteluun talouden muutostarpeista tarvitaan mukaan yhä laajempi ja monipuolisempi joukko ihmisiä.

Sitran Talouden tulevaisuus -tiimin työ pääsi vauhtiin vuonna 2022: selvitimme nuorten ajatuksia talouden tulevaisuuteen vaikuttavista tärkeistä aiheista, järjestimme keskustelutilaisuuksia ja tuotimme selvityksiä kilpailukyyn ja vastuullisuuden tulevaisuudesta, reilun ja kestävä talouden aloitteista sekä taloutta koskevasta tulevaisuuskeskustelusta.

VTT arvioi Tulevaisuustaajuusmenetelmän

Kesällä 2022 päättyi kaksi ja puoli vuotta kestänyt Sivistys+-projekti, joka vauhditti ajatusta sivistyksestä yhteiskunnallisena muutostoimivimana. Opit ja tulokset koottiin yhteen Eläköön sivistys -julkaisuun. Sitra rahoitti ja sparrasi useita hankkeita, jotka veivät sivistyksen tulevaisuustyötä eteenpäin: syntyi Sivistyksen ja oppimisen tiedekeskus Soppi, globaalin sivistyksen verkosto, järjestöjen sivistysvisio, sivistystyötä tukevia työkaluja sekä dynaamisen museon konsepti ja tulevaisuusperintöverstas.

Ennakoinnin toinen projekti, Tulevaisuuden uudistajat, päättyi vuoden 2022 lopussa. Sitran kehittämä Tulevaisuustaajuus-työpajamenetelmä keräsi vuoden mittaan lukuisia uusia käyttäjiä. Menetelmän kumppanuusohjelmassa kymmenen eri toimijaa kokeili ja sovelsi menetelmää omiin tarkoituksiinsa.

Tulevaisuustaajuus-menetelmästä toteutettiin myös arviointitutkimus. VTT:n teke-
män arvioinnin mukaan menetelmä toimii: se vahvistaa osallistujien valmiuksia tulevaisuusajatteluun ja saa kuvittelemaan vaihtoehtoisia

tulevaisuuksia. Tulevaisuustaaajuus-sivustoon tutustui projektin aikana yli 24 000 ihmistä.

Julkaisimme myös Hyvät kortit -korttipelin, joka kehitettiin mahdollisimman helpoksi väyläksi tulevaisuusajattelun pariin. Hyvästä tulevaisuudesta unelmoiminen ei ole tässä ajassa helppoa kenellekään, ei etenkin nuorille. Siksi Hyvät kortit lähetettiin kaikkiin suomenkielisiin lukioihin, ammatillisiin oppilaitoksiin ja ammattikorkeakouluihin. Kortteja on tilattu lisäksi yli 7 000 pakkaa.

Syksyllä Sitra oli pääjärjestäjä Suomen suurimmassa ennakointitapahtumassa Finsightissa, jonka aiheena oli tulevaisuusvalta. Päättilaisuuden lisäksi noin 30 paikkakunnalla eri puolilla Suomea järjestettiin 80 Finsight-studiota, joissa keskusteltiin tulevaisuusvallasta. Järjestelytoimikuntaan kuuluivat Sitran lisäksi Business Finland, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Suomen Akatemia ja valtioneuvoston kanslia.

Katse vuoteen 2023

Megatrendit 2023 -selvitys tarjoaa ymmärrystä yllätysten aikaan. Se piirtää kokonaiskuvaa laajoista yhteiskunnallisista muutoksista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Julkaisuun liittyy myös työkaluja, jotka auttavat hyödyntämään megatrendejä esimerkiksi erilaisten tulevaisuuksien kuvitteluun tai yritysten skenaarioiden laadintaan.

Tulevaisuusbarometri 2023 -kysely valottaa keväällä jälleen suomalaisten ajatuksia tulevaisuudesta. Sama kyselytutkimus on tehty kahdesti aiemmin, vuosina 2019 ja 2021. Onkin mielenkiintoista nähdä, miten esimerkiksi Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut ihmisten tulevaisuusnäkemyksiin ja minkälaista tulevaisuutta suomalaiset toivovat.

TÄTÄ KOKEILIMME

VOIKO TAIDE AUTTAA KUVITTELEMAAN TULEVAISUUKSIA?

MIKÄ? Mitä jos? Toisenlaisia tulevaisuuksia -näyttely, jonka teokset pohjasivat Sitran Heikot signaalit 2022 -julkaisuun.

MISSÄ? Designmuseossa Helsingissä
9.9.2022–12.3.2023

KENEN KANSSA? Yhteistyössä museon, taiteilijoiden ja muotoilijoiden kanssa. Tulevaisuusaiheisista teoksista vastasivat **Kiia Beilinson, Milla Kallio & Efe Ogbeide, Pasi Kärkkäinen-Tunkelo, Irene Suosalo, Pekko Vasantola ja Dario Vidal.**

MITÄ MUUTA? Designmuseo valitsi Sitran näyttelykumppanikseen lähes 40 hakijan joukosta. Näyttely kannusti ihmisiä pohtimaan toisenlaisia tulevaisuuksia: kävijät kirjoittivat yli 10 000 Mitä jos? -kysymystä näyttelyn seinälle.

MITÄ OPIMME? Muotoilun avulla tulevaisuuteen voidaan tarjota konkreettinen ja koskettava näkökulma. Teokset herättävät miettimään tulevaisuuteen liittyviä tunteita.

Lue lisää:

Heikot signaalit

Designmuseo: Mitä jos? Toisenlaisia tulevaisuuksia

TÄTÄ SELVITIMME

**MUUTOKSIA, JOITA
EI OLE VARAA JÄTTÄÄ
HUOMIOIMATTA**

MITÄ? Megatrendit ovat muutosten laajoja kehityskaaria, joilla on suuri vaikutus meidän kaikkien tulevaisuuteen. Sitran mukaan keskeisimmät muutosvoimat liittyvät luontoon, ihmisiin, valtaan, teknologiaan ja talouteen.

MIKSI? Yhteiskunnalliset haasteet voivat tuntua ylitsepääsemättömiltä, mutta toisenlainen tulevaisuus on mahdollinen. Se edellyttää tulevaisuusajattelua, muutoskykyä ja toimintaa.

MITEN ETEENPÄIN? Raporttiin liittyy työkaluja, joita jokainen voi hyödyntää oman ajattelunsa kehittämiseen ja tulevaisuuteen vaikuttamiseen.

KESKEINEN KYSYMYS? Mitä asioita haluamme säilyttää ja mitä muuttaa?

Lue lisää: [Megatrendit 2023](#)

Yhteiskunnallinen koulutus

Miksi aihe on tärkeä?

Toimintaympäristömme on aiempaa monimutkaisempi, ja ratkaistavana on monia yhteiskunnallisia haasteita. Vaikka tiedämme, että muutoksia tarvitaan ja niitä on tehtävä, käytännössä muutokset koetaan usein hankaliksi. Yhteiskunnan muutoskykyä on vahvistettava tietoisesti, kuten myös meidän kaikkien kykyä, halua ja mahdollisuuksia kestäväns tulevaisuuden rakentamiseen yhdessä. Sama tarve koskee myös erilaisia yhteisöjä ja organisaatioita.

Mitä Sitra tekee?

Sitra on tuonut suomalaisia päättäjiä ja muutoksenteekijöitä saman pöydän ääreen keskustelemaan, oppimaan ja luomaan yhteistä tilannekuvaa jo 40 vuoden ajan.

Luomme monitieteisiä ja -alaisia oppimisympäristöjä, tilanteita ja prosesseja, jotka mahdollistavat yhdessä ajattelun, oppimisen ja kehittämisen. Tavoitteena on, että yhä useampi suomalainen voisi kehittää osaamistaan ja aktiivisuuttaan yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisessa.

Kohokohdat vuonna 2022

Kestävän talouspolitiikan johtamiskoulutuksesta valmistui kaksi kurssia eli yhteensä noin 70 yhteiskunnallista päättäjiä ja vaikuttajaa.

Kehitimme muutosohjelma Sitra Labista entistä vaikuttavamman kokonaisuuden. Jatkossa ohjelma tukee Sitraa, sen eri teemoja ja projekteja niiden strategisten tavoitteiden toteutuksessa.

Kehitimme muutosten tekijöiden avuksi uusia menetelmiä ja työkaluja. Näitä ovat muun muassa kaikille avoin Näkymiä muutoksen -koulutus ja Muutospeli.

Koulutusta, sparrausta ja työkaluja muutoksen tueksi

Kestävän talouspolitiikan johtamiskoulutuksessa rakennamme osallistujien kanssa uutta ajattelua ja ymmärrystä kestävästä taloudesta sekä talouden uudistamiseen tarvittavista toimista ja johtamisesta. Vuonna 2022 järjestimme päättäjille ja yhteiskunnallisille vaikuttajille kaksi Kestävän talouspolitiikan johtamiskurssia. Osallistujat liittyivät noin 500 kurssin käyneen alumnin joukkoon.

Koulutus sai jälleen kiitettävää palautetta. Kevään kurssin (nro 17) osallistujat antoivat kokonaisarvosanan 5,1 ja marraskuussa päättyneen kurssin (nro 18) osallistujat arvosanan 5,3 (asteikolla 1–6).

”Kurssin käytyään on helpompaa olla aloitteellinen talouskeskustelussa erilaisten yhteiskunnallisten ryhmien välillä sekä myös itse edistää talouspoliittisia aloitteita”, kertoi eräs osallistuja palauteessaan.

Työtä muutoksen eteen tehdään myös Sitra Lab -muutosohjelmassa, jonka avulla vahvistamme mukaan valittujen tiimien ja

Yhteiskunnan muutoskykyä on vahvistettava tietoisesti, sillä ratkaistavana on monia haasteita.

niiden jäsenten kykyä tehdä vaikuttavaa yhteiskunnallista muutosta. Syyskuussa käynnistynyt neljäs Sitra Lab keskittyy kuntademokratiaan, ja se tehdään yhteistyössä Demokratia ja osallisuus -teeman kanssa.

Ohjelmaan mukaan valitut seitsemän tiimiä eri puolilta Suomea kehittävät ja kokeilevat uusia tapoja lisätä kuntalaisten osallistu-

mista. Kokeilut liittyvät osallistumisen toimintakulttuuriin ja rakenteisiin sekä tiedon hyödyntämiseen. Eri tiimien kokeilut täydentävät toisiaan ja auttavat muodostamaan kokonaiskuvaa tarvittavista muutoksista. Jotta voimme varmistua kokeilujen jatkuvuudesta ohjelman jälkeen, aktivoimme alueilla myös laajempia muutosverkostoja. Sitra Lab 4 päättyi huhtikuussa 2023.

Jokainen voi kehittää muutostaitoja

Kehitimme Muutoskyky-oppimispolun, jonka aineistojen avulla kuka vain voi perehtyä aiheeseen ja harjaannuttaa omia taitojaan muutoksentehtävänä. Siihen liittyen julkasimme kaikille avoimen Näkymiä muutoksen kykyyn -digikoulutuksen, joka löytyy eOppiva-alustalta. Vuoden 2022 aikana digikoulutuksen aloitti lähes 700 oppijaa.

”Aihepiiri oli erittäin ajankohtainen ja tärkeä. Toitte erityisen hyvin esiin muutoksen ison kuvan ja sen onnistumiseen tarvittavan ihmisestä itsestään lähtevän sisäisen motivaation ja jatkuvan kehitystarpeen”, todettiin koulutuksen yhdessä palautteessa.

Julkasimme myös Muutospelin, joka auttaa keskustelemaan muutoksesta eri näkökulmista ja tunnistamaan myös sellaiset muutoksen ulottuvuudet, joista ei ole yhteistä ymmärrystä. Pelaamisen jälkeen on helpompi lähteä tekemään käytännön muutosta yhdessä. Peli on otettu käyttöön jo yli 600 yhteisössä.

Dialogi edistää ymmärrystä

Vuosi 2022 osoitti dialogin eli rakentavan keskustelun voiman. Demokratian puolustusdialogit järjestettiin reaktion Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. Ne keräsivät yhteensä

500 ihmistä keskustelemaan demokratiasta sekä keinoista puolustaa sitä. Eri toimijat järjestivät 62 dialogia 11 eri maassa.

Dialogit onnistuivat tavoittamaan ihmisiä myös perinteisen demokratiakentän ulkopuolelta: 80 prosenttia osallistujista ei ollut aiemmin osallistunut vastaavanlaiseen keskusteluun.

Demokratian puolustusdialogit yhdessä Poikkeusaikojen dialogien kanssa ovat rakentaneet pohjaa kansalliselle dialogimalille, jonka kehitystyötä Sitra on rahoittanut aktiivisena yhteistyökumppanina. Ensimmäisen kansallisen dialogin aiheeksi keväällä 2023 on valittu epävarmuudessa eläminen. Dialogihankkeet toteutimme yhdessä valtio-

varainministeriön, valtioneuvoston kanslian, Erätauko-säätiön ja DialogiAkatemian kanssa.

Katse vuoteen 2023

Käynnistämme päättäjille ja vaikuttajille suunnatun uuden EU-koulutuksen. Kurssikokonaisuus auttaa osallistujia hahmottamaan Euroopan unionin tulevaisuuteen vaikuttavia isoja linjoja ja keskustelemaan siitä, millaista unionia Suomi haluaa edistää ja rakentaa.

Järjestämme kaksi uutta Kestävän talouspolitiikan johtamiskoulutusta ja käynnistämme täydennyskoulutuksen aiempien kursien osallistujille.

Viides Sitra Lab -muutosohjelma toteutetaan yhteistyössä Reilu datatalous -teeman kanssa.

TÄSTÄ TYÖKALUJA, OLE HYVÄ!

MUUTOS TYÖN ALLA JA TILANNEKUVA SUMEA?

MIKÄ AVUKSI? Muutospeli

SIIS MIKÄ? Sitran kehittämä menetelmä, joka auttaa keskustelemaan muutoksesta rakentavasti ja sanoittamaan siihen liittyviä ajatuksia ja tunteita.

KENELLE? Mille tahansa tiimille, työryhmälle tai porukalle. Peliin tarvitaan 3–6 pelaajaa.

MIKSI? Pelaamisen jälkeen on helpompaa pistää yhdessä toimeksi.

Pelaa digitaalisesti tai tilaa peli: sitra.fi

TULEVAISUUS KIINNOTTAA, MUTTA SITÄ ON VAIKEA KUVITELLA?

MIKÄ AVUKSI? Hyvät kortit

SIIS MIKÄ? Korttipeli tulevaisuusajattelun vetreyttämiseen. Peli tarjoaa ainekset erilaisten tulevaisuuksien kuvittelemiseen hauskanpitoa unohtamatta. Osallistujat saavat käteensä ”hyvät kortit”, joista heidän tulee kehittää paremman huomisen visio.

KENELLE? Kaikille tulevaisuudesta kiinnostuneille koululaisista ikäihmisiin.

MIKSI? Peli auttaa visioimaan toivottavia tulevaisuuksia. Toivo taas auttaa meitä toimimaan paremman tulevaisuuden puolesta.

Tilaa korttipakka: sitra.fi

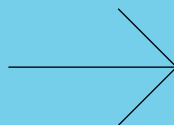

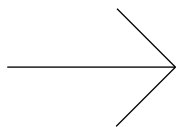
KESTÄ- VYYS- RATKAI- SUT

Miksi aihe on tärkeä?

Ihmisen toiminta kuormittaa elollista ja elotonta luontoa yli sen kantokyvyn ja vaarantaa samalla hyvinvointimme ja taloutemme perustan. Ilman luontoa emme yksinkertaisesti selviä. Tarvitsemme fiksumpia toimintamalleja talouteen ja arkeen, jotta kaikilla on mahdollisuus hyvään elämään luonnon kantokyvyn rajoissa.

Pidetään
toisistamme
huolta!

Mitä Sitra tekee?

Vauhditamme siirtymää kohti yhteiskuntaa, jossa ihmiset, yritykset ja päättäjät toimivat luonnon kantokyvyn rajoissa. Yhdessä yksityisen ja julkisen sektorin kanssa kehitämme ratkaisuja ja työkaluja, jotka auttavat tekemään valintoja luontoa vaalien. Lisäksi vahvistamme ymmärrystä ekologisesta kestävyyskriisistä kokonaisuutena.

Tavoitteena ilmastoa ja luontoa vahvistava talous

Luontokato nousi yhä vahvemmin päättäjien, yritysten ja kansalaisten tietoisuuteen kriisinä, joka uhkaa ihmiskunnan tulevaisuutta. Vuonna 2021 julkaistu, taloustieteilijä Partha Dasguptan mukaan nimetty raportti osoitti, että luonnon monimuotoisuus hupenee historiallisen nopeasti. Seuraukset ovat vakavat ja kauaskantoiset.

Sitrassa etsimme ratkaisuja luonnon vahvistamiseen yhdessä sidosryhmiemme kanssa. Yhteiskunnan ja talouden sovittaminen luonnon kantokyvyn rajoihin edellyttää muutoksia päätöksenteossa, taloudessa ja elämäntavoissa. Muutokseen tarvitaan mukaan kaikki.

Selvityksemme mukaan luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on myös yritysten etu. Se tarjoaa maailmanlaajuisesti miljardiluokan mahdollisuuksia ja pienentää samalla luontokadosta aiheutuvia riskejä. Selvityksen osana laadittu työkalu auttaa yrityksiä ottamaan luonnon monimuotoisuuden paremmin huomioon liiketoiminnassaan.

Suomalaiset edelläkävijäyritykset pääsivät myös asettamaan tieteesen perustuvia luontotavoitteita (science-based targets for nature) ensimmäisten joukossa maailmassa. Sitran rahoittaman ja yritysvastuuverkosto

FIBSin toteuttaman hankkeen tulokset julkaistaan vuonna 2023.

Luontokadon pysäyttäminen edellyttää, että jokainen meistä löytää itselleen sopivia tapoja toimia luonnon puolesta. Sitra kutsui-kin suomalaiset keskustelemaan luonnon merkityksestä suureen luontodialogiin keväällä 2022. Kymmenillä paikkakunnilla järjestettiin yli sata keskustelua, joihin osallistui yhteensä yli 800 suomalaista. Järjestäjinä oli oppilaitoksia, kaupunkia, ympäristöjärjestöjä, elinkeinoelämän edustajia, poliittisia järjestöjä ja yksityishenkilöitä.

Keskustelujen yhteenvedosta selviää, että luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää monipuolista keinovalikoimaa aina järjestelmätason muutoksista ihmisten erilaisen luontosuhteiden ymmärtämiseen.

Mallinsimme myös ensimmäisten joukossa kiertotalouden ja luonnon monimuotoisuuden välistä suhdetta. Kiertotaloudessa erilaisia resursseja käytetään tehokkaammin, jolloin uusia luonnonvaroja tarvitaan vähemmän. Selvityksestä käy ilmi, että maailmanlaajuinen siirtymä kiertotalouteen ruoantuotannossa sekä rakennus-, tekstiili- ja metsäsektoreilla voisi pysäyttää luontokadon. Suurin vaikutus olisi ruoka- ja maataloussektorin uudistuksilla. Siellä ratkaisuja voidaan löytää esimerkiksi lihaa korvaavista vaihtoehtoisista proteiineista, ruokahävikin vähentämisestä ja uudistavasta viljelystä.

Toivoa antoi Montrealissa pidetty YK:n luontokokous, jossa kansainvälinen yhteisö onnistui puristamaan kokoon aidosti kunnianhimoiset ja urauurtavat tavoitteet luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteiden saavuttaminen riippuu kansallisesta toimeenpanosta.

Energiakriisistä energiansäästöön

Venäjän hyökättyä Ukrainaan kävi selväksi, että sota saattaa johtaa energiakriisiin myös Suomessa ja Euroopassa. Sitran Energiakriisin kynnyksellä -työpaperissa ehdotettiin energiansäästöön ja energiatehokkuuteen panostamista tärkeänä osana kriisiin varautumista.

Olimme käynnistämässä kansallista Astetta alemmas -energiansäästökampanjaa. Sen tavoitteena on saada vähintään 95 prosenttia suomalaisista kotitalouksista säästämään energiaa ja tasata sähkönkulutuksen huippuja. Pitkän aikavälin tavoitteena on pysyvä energiankulutuksen lasku. Astetta alemmas -kampanjan järjestävät yhteistyössä Motiva, Energiavirasto, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, valtioneuvoston kanslia ja Sitra.

Suomalaiset pääsivätkin hyvään vauhtiin energiansäästöä: kantaverkkoyhtiö Fingridin arvion mukaan joulukuussa sähkön kulutus oli lämpötilakorjattuna 10 prosenttia alempi kuin edellisvuonna.

Yhteiskunnan ja talouden sovittaminen luonnon kantokyvyn rajoihin edellyttää muutoksia päätöksenteossa, taloudessa ja elämäntavoissa. Muutokseen tarvitaan mukaan kaikki.

Siirtymä kiertotalouteen etenee, mutta lisää vauhtia tarvitaan

Kiertotalous on tärkeä työkalu myös yhteiskunnan ja talouden kriisinkestävyyden varmistamisessa. Suomella on hyvät lähtökohdat pysyä kehityksen kärjessä, mutta se vaatii määrätietoisia toimia. Kokosimme Sitran kiertotaloustyön pohjalta 10 suositusta, joilla Suomen siirtymää kiertotalouteen voidaan vauhdittaa. Julkaisimme yrityksille käsikirjan siirtymän tueksi, rahoitimme koulutuspiloteja ja selvitimme kiertotalouden vaikutuksia työhön ja osaamiseen sekä EU:n mahdollisuuksia edistää kiertotaloutta kauppa-politiikassaan.

Monet Sitran kiertotaloustyössä vuosien varrella syntyneet toimintamallit hyödyttävät yhä yrityksiä ja erilaisia yritysten ekosysteemejä. Esimerkiksi Kemi-Tornion alueen pitkäjänteinen panostus teolliseen kiertotalouteen edesauttoi uuden kierrätyskuitutehtaan perustamista alueelle.

Monet Sitran kiertotaloustyössä vuosien varrella syntyneet toimintamallit hyödyttävät yhä yrityksiä ja erilaisia ekosysteemejä.

Maailman kiertotalousfoorumi WCEF järjestettiin ensimmäistä kertaa Afrikassa, Ruandan pääkaupungissa Kigalissa. Tilaisuutta seurasi paikan päällä ja verkon kautta yhteensä yli 4 200 osallistujaa 150 maasta. Ohjelmassa pohdittiin kiertotalouden vaikutuksia esimerkiksi kaupunkirakentamiseen,

luonnonvarojen kestävämpään käyttöön, rahoitukseen ja työpaikkoihin sekä tutustuttiin parhaisiin afrikkalaisiin kiertotalouden esimerkkeihin.

WCEF-foorumi isännöivät Sitran kanssa Ruandan tasavalta, Afrikan kiertotalousallianssi (ACEA) ja Afrikan kiertotalousverkosto (ACEN) sekä joukko kansainvälisiä organisaatioita, kuten Maailman talousfoorumi, Maailmanpankki, OECD ja useita YK-järjestöjä. Foorumin yhteydessä kokoon tui myös EU:n ja YK:n yhteinen kiertotalouden ja resurssitehokkuuden yhteistyöalusta GACERE.

Katse vuoteen 2023

Julkaisemme työpaperin, joka kuvaa ilmasto- ja politiikan seuraavaa vaihetta eli hiilen sitomista ilmakehästä teknologian avulla. Julkaisussa kerrotaan, millaisia teknologioita tähän on tarjolla ja miten Suomi voisi hyötyä niistä.

Tuotamme kirjoituskokoelman luonnon merkityksestä taloudelle. Siinä johtavat talouden ja yhteiskunnan vaikuttajat tarkastelevat aihetta eri näkökulmista.

Selvitämme keskivertosuomalaisen luontojalan jäljen ja kehitämme kumppaniverkostomme kanssa työkaluja, jotka tukevat luontoystävällisiä elämäntapoja. Kahdeksassa Euroopan maassa otetaan käyttöön Sitran elämäntapatestin pohjalta kehitetty hyvä ja kestävä elämän suunnittelutyökalu.

Maailman johtavat kiertotaloustoimijat kokoontuvat Suomeen, kun vuotuinen Maailman kiertotalousfoorumi WCEF järjestetään neljän vuoden tauon jälkeen Helsingissä (30.5.–2.6.2023).

Kohokohdat vuonna 2022

1.

Herättelimme keskustelua energiansäästöstä pian Venäjän hyökättyä Ukrainaan, ja teimme aloitteen kansallisesta energiansäästökampanjasta.

2.

Sitran koolle kutsuma suuri luontodialogipäivä toi sadat suomalaiset yhteen keskustelemaan luonnon merkityksestä. Aiheesta järjestettiin yli sata rakentavaa keskustelua eri puolilla Suomea.

3.

Sitran urauurtava selvitys osoitti, että kiertotalous tarjoaa keinot luontokadon ratkaisemiseen. Mallinnuksen tulokset olivat laajasti esillä niin Suomessa kuin kansainvälisesti, muun muassa Maailman kiertotalousfoorumi WCEF:ssä.

TÄTÄ RAHOITIMME

**KIERTOTALOUDEN
KOULUTUSPILOTTEJA
ERI ALOILLE**

MITÄ? Rahoitimme neljää koulutuspilottia, joissa kehitettiin uutta kiertotalousosaamista työelämän ja oppilaitosten tarpeisiin.

MISSÄ? Pohjois-Savossa, Lounais-Hämeessä, Kokkolassa ja verkossa.

KENEN KANSSA?

1. Kiertotalousosaamista konepajoille -hankkeessa Savon koulutuskuntayhtymä ja Savonia-ammattikorkeakoulu kehittivät pk-yrityksille mallin ympäristövaikutusten seurantaan ja raportoitiin.

2. Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKOn pelillinen verkkokoulutus tutustuttaa alan opiskelijat ja ammattilaiset talonrakennusalan hiilineutraalin kiertotalouteen. Tiivis koulutus on yhä kaikille avoin!

3. Purkualan osaamisvajetta ja työvoimapulaa korjattiin Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän ammatillisella koulutuksella, johon olivat tervetulleita opiskelijoiden lisäksi myös alan työntekijät.

4. Kokkola Industrial Park (KIP) on Pohjois-Euroopan suurin epäorgaanisen kemianteollisuuden ekosysteemi. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän pilotti painottui prosessiteollisuuden ja sen avulla varmistetaan, että KIP:n alueelta löytyy kiertotalouden osaajia sekä nykyisiin että tuleviin tarpeisiin.

OPIT? Vihreän siirtymän osaajille on kova kysyntä jo nyt, ja muuttuvia osaamistarpeita täytyy ennakoida toimialakohtaisesti. Toimivat yhteistyösuhteet oppilaitosten ja yritysten välillä ovat avain tarpeiden tunnistamiseen ja osaamisen kehittämiseen.

TAUSTA? Kiertotalous muuttaa, muttei mullista työtä ja osaamistarpeita, kertoo Sitran Kiertotalous tulevaisuuden työelämässä -selvitys. Jatkossa uuden oppiminen, yhteistyötaidot ja digivalmiudet korostuvat.

REITLU DATA- TALOUS

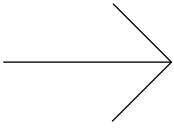

Miksi aihe on tärkeä?

Dataan liittyy maailmanlaajuisesti suuria mahdollisuuksia, mutta siitä saatavat hyödyt eivät jakaudu oikeudenmukaisesti. Digijätit keräävät ja käyttävät dataa omien etujensa ajamiseen, siinä missä ihmisillä on olemattomat mahdollisuudet vaikuttaa siihen, miten ja mihin heidän tietojaan käytetään. Yritykset puolestaan epäroivät jakaa hallinnoimaansa dataa muiden kanssa, vaikka se voisi avata uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Myös ekologinen kestävyyskriisi edellyttää uusia kestävä kasvun lähteitä ja uutta kilpailukykyä. Näitä voidaan rakentaa dataan perustuvasta liiketoiminnasta.

Annetaan
datan näyttää
suuntaa!

Mitä Sitra tekee?

Rakennamme eurooppalaiseen arvopohjaan perustuvaa ihmislähtöistä ja reilua datataloutta yhdessä laajan kumppaniverkoston kanssa. Edistämme muutoksia talouden rakenteissa, kuten sääntelyssä ja pelisäännöissä, lisäämme yksilöiden vaikutusmahdollisuuksia oman datansa käyttöön sekä kehitämme käytännön työkaluja datamarkkinoilla toimiville yrityksille. Samalla kiritämme talouden ja koko yhteiskunnan uudistumista.

Datataloudesta eväitä Suomen uudistumiseen

Sitra selvitti Suomen mahdollisuuksia synnyttää datatalouden menestystarinoita. Maamme vahvuuksia ovat yhteistyökykyinen ja luottamukseen perustuva tietoyhteiskunta, korkea osaamistaso sekä yhteinen tahto menestyä datataloudessa. Yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä tulee kuitenkin tiivistää entisestään.

Samaan aikaan Euroopan unioni pyrkii datatalousmahdiksi Yhdysvaltojen ja Kiinan rinnalle, ja Euroopassa laaditaan merkittäviä lakialoitteita tavoitteen saavuttamiseksi. Kehitys muuttaa myös suomalaisten yritysten toimintaympäristöä rajusti.

Laadimme kumppaniverkostomme kanssa tahtotilan eli kannanoton reilun datatalouden rakentamisesta Suomeen. Verkosto sitoutuu edistämään tarvittavia uudistuksia.

Selvitimme EU:n datasääntelyn vaikutuksia pk-yrityksiin, yksilöihin ja julkiseen sektoriin. Jotta sääntelyn tarjoamiin mahdollisuuksiin voidaan Suomessa tarttua, tarvitaan sekä investointeja että osaamisen vahvistamista.

Sitra on tukenut EU-komissiota eurooppalaisen terveystietoalueen edistämisessä ja vaikuttanut alan lainsäädäntöön esittämällä vaihtoehtoja terveystietojen hallintamallin selkeyttämiseksi ja datan laadun varmistamiseksi.

Olemme tiivistäneet yhteistyötä myös sujuvampaan datan jakamiseen eurooppalaisilla markkinoilla tähtäävän Gaia-X-verkoston kumppanien kanssa. Sitra on mukana Euroopan komission uudessa strategisessa lippulaivahankkeessa nimeltä Data Spaces Support Centre. Se luo toimintamalleja eurooppalaisille data-avaruuksille eli tietoalueille. Olemme myös vieneet Reilun datatalouden sääntökirjaa osaksi Euroopan tason yhteistyötä.

Sitran koordinoima Digivalta-selvitys osoitti, että datatalouden läpinäkyväisyys ja digitaalisen vallan keskittyminen harvojen käsiin tekee meidät alttiiksi informaatiovauhtamiselle, uhkaa yksityisyyttä ja heikentää demokratiaa. Verkossa tapahtuvaa datapoh-

jaista seurantaa ja profiloinnin laajuutta ei myöskään ymmärretä riittävästi. Selvitys antoi suosituksia siitä, miten datataloudesta voidaan tehdä nykyistä reilumpi ja läpinäkyvämpi.

Joulukuussa julkistimme ensimmäisen osan kansallisesta reilun datatalouden tiekartasta, joka näyttää suuntaa Suomen kilpailukyvyyn ja talouden uudistamiselle datan avulla. Laadimme yhdessä kumppaniverkostomme kanssa kansallisen tahtotilan eli kannanoton reilun datatalouden rakentamisesta, jossa verkosto sitoutuu edistämään tarvittavia toimia Suomen uudistamiseksi.

Kokeiluista oppia datan jakamiseen

Elinvoimainen datatalous edellyttää, että dataa jaetaan ja hyödynnetään yrityksissä ja niiden erilaisissa verkostoissa. Sitra käynnisti ja rahoitti useita käytännön kokeiluja, joilla selvitetään datan jakamista ja sen hyötyjä liiketoiminnalle, eri toimialoille ja käyttäjille.

Yksi kokeiluista liittyi energiansäästöön. Loppuvuodesta toteutetun ratkaisu- ja rahoitushaun pohjalta vauhditimme kahdeksaa pilottia, jotka kehittivät datan avulla ratkaisuja energiansäästöön ja kulutushuippujen

tasaamiseen. Tuotteita ja palveluja kehitetään etenkin kotitalouksien ja pienten yritysten avuksi.

ETSIMME myös yrityksiä, jotka ovat kiinnostuneita pilotoimaan eurooppalaisen Gaia-X-mallin mukaista datan jakamista. Haku on auki syksyyn 2023.

Terveysdataa hyödyntävillä piloteilla keräsimme oppeja siitä, miten uudet digitaaliset keinot soveltuvat sairauksien hoitoon ja tutkimukseen. Digitaaliset hoitomuodot

Suomen vahvuuksia ovat yhteistyökykyinen ja luottamukseen perustuva tietoyhteiskunta, korkea osaamistaso sekä yhteinen tahto menestyä datataloudessa.

helpottavat niin potilaiden, hoitajien kuin tutkijoiden arkea. Esimerkiksi Oulunkaaren kuntayhtymän potilaat, joilla on veren hyytymistä ehkäisevä lääkitys, kertoivat kotimitausten helpottaneen terveydentilan seurantaan.

Lisäksi keräsimme kokemuksia datan hyödyntämisestä ja digitaalisten menetelmien käytöstä hajautetuissa lääketutkimuksissa. Näihin pilotteihin myönsimme rahoitusta neljälle ekosysteemille ja kolmelle tutkimushankkeelle esimerkiksi etämittauksiin ja monipaikkaiseen tutkimustyöhön.

Selvitimme myös internetin seuraavan kehitysvaiheen (web 3.0) ominaisuuksia. Kansallisgallerian kanssa toteutetussa taidenäyttelykokeilussa luotiin kolmiulotteinen, digitaalinen versio vuoden 1900 Pariisin maailmannäyttelyn Suomen-paviljongista.

Katse vuoteen 2023

Reilun datatalouden kansallinen tiekartta valmistuu keväällä 2023. Se näyttää yhteisen suunnan ja listaa toimenpiteet, jotka tarvitaan siirtymään kohti reilua datataloutta.

Uudet hyvinvointialueet ja terveysdatan lisääntyvä käyttö edellyttävät terveysalan strategian uudistamista. Olemme käynnistäneet alan toimijoiden kanssa yhteistyön vision kirjastamiseksi keväällä 2023.

Julkistamme innovaatioekosysteemien käyttöön uusia datan jakamisen työkaluja. Kerromme myös näihin liittyvistä kokeiluista: Millaista hyötyä datasta on autokierrätyksen tehostamisessa? Soveltuvatko työkonien käytetyt akut energiavarastoiksi? Entä miten metsä- ja prosessiteollisuudessa optimoidaan tuotantoketjuja datan avulla?

Internetin seuraavaan kehitysvaiheeseen (web 3.0) liittyen selvitimme, miten alalla toimivien yritysten perustamista voitaisiin helpottaa ja parantaa niiden toimintaedellytyksiä Suomessa. Lisäksi tunnistamme päivitystä vaativat lainsäädännön alueet.

Kohokohdat vuonna 2022

1.

Toimme datatalouden kehityksen kannalta keskeiset verkostot saman pöydän ääreen ja laadimme reilulle datataloudelle yhteisen kansallisen tahtotilan.

2.

Keräsimme kokemuksia datan jakamisesta niin Suomesta kuin Euroopasta, ja kehitimme sitä edistäviä työkaluja ja malleja erilaisen ekosysteemien tarpeisiin. Lisäksi kannustimme yrityksiä ideoimaan datapohjaisia ratkaisuja esimerkiksi vihreän siirtymän haasteisiin.

3.

Vahvistimme Suomen ajatusjohtajuutta EU-tasolla. Sitra koordinoi esimerkiksi 26 Euroopan maan yhteistyötä, jossa luodaan pelisääntöjä ja lainsäädäntöä terveysdatan jakamiseen EU-maiden välillä.

TÄTÄ VAUHDITIMME

**DATATALOUDEN
MENESTYSTARINAT
SYNTYVÄT
YHTEISTYÖSTÄ**

MIKÄ? Reilun datatalouden kansallinen tahtotila, joka kertoo millä alueilla tarvitaan muutoksia, jotta Suomen kilpailukyky voi vahvistua ja löytyy uusia kasvun lähteitä.

KENEN KANSSA? Kannanoton työstämiseen osallistui Sitran johdolla yli sata julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin edustajaa, kuten Business Finland, EK, Kuntaliitto, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen startup-yhteisö, Suomen Yrittäjät, VTT, Teknologiateollisuus, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö.

MITÄ? Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan ihmiskeskeisiä palveluja, liiketoiminnan uudistamista datalla, EU-vaikuttamista, lisää osaamista datataloudesta, datan jakamisen infrastruktuuria sekä uusia rahoitusmalleja ja kohdennettuja investointeja.

MITEN? Kannanoton laatineet tahot ovat sitoutuneet työskentelemään Suomen uudistamiseksi datatalouden keinoin.

MITÄ SEURAAVAKSI? Keväällä 2023 datataloudelle luodaan tiekartta. Siihen nimeään tarvittavat toimenpiteet ja määritetään mittarit, joiden avulla kehitystä kohti reilua datataloutta voidaan seurata ja todentaa.

TÄTÄ KOKEILIMME

**VOIKO DATA AUTTAA
ENERGIANSÄÄSTÖSSÄ?**

MIKÄ? Energiankäyttö haltuun datan avulla -ratkaisuhaku

MITEN? Etsimme kaikille avoimen haun avulla sellaisia tuotteita ja palveluja, jotka auttavat säästämään energiaa dataa hyödyntäen. Haku toteutettiin loka-marraskuussa 2022.

TAVOITE? Astetta alemmas -kampanjan hengessä autamme kotitalouksia, pienyrityksiä ja taloyhtiöitä säästämään sähköä tai lämpöä. Samalla edistämme yritysten datapohjaisia tuote- ja palvelukokeiluja.

KENEN KANSSA? Etukäteen ilmoitettuihin kriteereihin perustuen valitsimme kahdeksan pilottihanketta 39 hakemuksen joukosta. Mukana on niin energiansäästöä helpottavia mobiilisovelluksia, ilmanvaihdon tehostamista kuin aurinkopaneelien optimointia.

MITÄ SEURAAVAKSI? Toiseen vaiheeseen valitaan pilottien joukosta enintään kolme parasta ratkaisua, joita sparraamme keväällä 2023.

Lue lisää: Energiankäyttö haltuun datan avulla

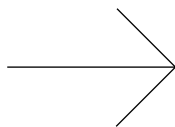
DEMO- KRATIA JA OSAL- LISUUS

Miksi aihe on tärkeä?

Kamppailu demokratioiden ja autoritääristen järjestelmien välillä on kärjistynyt. Globaalit demokratian mittarit ovat pudonneet vuoden 1989 tasolle. Vaikka Suomi kuuluu maailman vahvimpiin demokrati-oihin, maailmaa koettelevat kriisit koettelevat myös Suomen kykyä ratkoa asioita demokraattisesti ja oikeudenmukaisesti. Demokratia tarvitseekin paitsi puolustajia myös uudistajia.

Voimaannutaan
osallisuudesta!

Mitä Sitra tekee?

Edistämme demokratiainnovaatioita ja vahvistamme kansalaisosallistumista. Yhtenä painopisteenä on osallistumisen kytkeminen vahvemmin osaksi päätöksenteon eri vaiheita.

Toisena tavoitteenamme on valjastaa digitaalisen vallan ja vaikuttamisen keinot paremmin demokratian tueksi. Uudenlainen mediaympäristö algoritmeineen perustuu dataan ja edellyttää digitaalista lukutaitoa. Tuotamme ymmärrystä informaatioympäristön muutoksesta, teknologia- ja informaatiolukutaidosta sekä sen kytköksestä demokratian kestävyYTEEN.

Demokratia kaipaa puolustajia ja uudistajia

Suomessa tapahtui historiallinen hallinto-uudistus, kun 21 hyvinvointialuetta aloitti toimintansa vuoden 2023 alussa. Olemme tukenneet uusia alueita niiden paikallisdemokratian kehittämisessä ja uudistamisessa. Sitran vetovastuulla olevassa Demokratia-teemaryhmässä tuotettiin mallipohjat alueiden osallistumisen ohjelmille sekä hallintosäännön osallistumiskirjauksille. Ainakin 17 aluetta on ilmoittanut laativansa osallistumiselle erillisen ohjelman. Näin rakennetaan edellytyksiä asukkaille, pal-

Selvitimme, miten kansalaiset ja päättäjät kehittäisivät osallistumista. Käsitykset poikkeavat toisistaan: kansalaiset haluaisivat anonyymejä, helppoja ja digitaalisia osallistumisen tapoja, kun taas päättäjät suosivat kasvokkaisia kohtaamisia.

veluiden käyttäjille sekä henkilöstölle vaikuttaa itselleen merkityksellisiin asioihin. Lisäksi avasimme hyvinvointialueille rahoitushaun demokratiakokeiluja varten. Niitä suunnitellaan yhdeksän alueen kanssa.

Sitran teettämä Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa -kyselytutkimus tarjoaa tietoa kansallisesti ja alueittain siitä, miten kansalaiset ja päättäjät haluaisivat kehittää osallistumista hallinnon eri tasoilla. Osallistumishalua on, mutta kansalaisten ja päättäjien käsitykset mielekkäistä tavoista poikkeavat toisistaan. Kansalaiset haluaisivat anonyymejä, helppoja ja digitaalisia osallistumisen tapoja, siinä missä päättäjät suosivat kasvokkaisia kohtaamisia.

Selvitimme myös, miten EU-lainsäädännöstä päätetään Suomessa ja millaiset ovat kansalaisten mahdollisuudet seurata ja vaikuttaa EU-asioihin. Perusteellinen läpivalaisu osoitti, että meidän kannattaisi ottaa enemmän mallia EU:n avoimuus- ja osallistumistyökaluista. Vertasimme myös Suomen lainsäädäntöprosessin avoimuuteen liittyviä työkaluja viiden edelläkävijämaan eli Ranskan, Kanadan, Brasilian, Chilen ja Israelin työkaluihin. Vertailu osoitti, että Suomessa tulisi kehittää etenkin eduskunnan avoimuutta.

Syksyllä herätimme keskustelua vähemmistöhallituksen mahdollisuudesta Suomessa. Selvitystyön pohjalta esitimme, että vähemmistöhallituksen mahdollisuuteen kannattaa varautua etukäteen. Näin varmistetaan, ettei Suomi ajaudu vaihtoehtomuuden tilaan siinä missä tapauksessa, että enemmistöhallituksen muodostaminen osoittautuisi hankalaksi.

Digitaalinen lukutaito kansalaistaidoksi

Teknologian kehityksen ja demokratian suhde on noussut merkittäväksi puheenaiheeksi niin meillä kuin maailmalla. Sitran Digivalta-selvitys osoitti, että datan ja vallan keskittyminen muutamille jättyrityksille on demokratian näkökulmasta suoranainen uhka. Selvitimme 15 testihenkilön avulla, miten moninaisin tavoin päättäjiin pyritään vaikuttamaan heistä kerätyn datan avulla. Syksyllä julkaistussa työpaperissa kuvaamme, miten valtaa on siirtynyt perinteiseltä medialta erilaisille digitaalisille alustoille, esimerkiksi sosiaaliselle medialle, ja mitä siitä seuraa.

Myös disinformaation torjuminen on demokratian kannalta keskeistä. Yhteiskuntamme kaikilla tasoilla tarvitaankin lisää

informaatiolukutaitoa. Rahoitimme digitaalisen informaatiolukutaidon opasta, jonka tuotti faktantarkistukseen erikoistunut kansalaisjärjestö Faktabaari. Opas on laajuudessaan ensimmäinen laatuaan Suomessa.

Haluamme edistää laaja-alaista yhteiskunnallista keskustelua demokratiasta ja sen mahdollisista kehityssuunnista. Tähän liittyen suomalaisia eturivin kirjailijoita vieraili kouluissa eri puolilla Suomea keskustelemassa oppilaiden kanssa demokratian merkityksestä. Lukukeskuksen kanssa toteutetut tapaamiset pohjasivat Sitran aloitteesta syntyneeseen novellikokoelmaan ”2040 – tarinoita demokratian tulevaisuudesta”.

Haluamme edistää laaja-alaista yhteiskunnallista keskustelua demokratiasta ja sen mahdollisista kehityssuunnista.

Vuoden 2022 aikana olemme lisäksi tulkanneet globaaleja raportteja demokratian kapenevasta elintilasta, lisänneet ymmärrystä kansalaisten osallistumiseen liittyvistä toiveista ja tarpeista sekä tuoneet kansainvälistä huippuasiantuntemusta Suomeen.

Katse vuoteen 2023

Testaamme uudenlaisia puntaroivan demokratian menetelmiä ja verkossa toimivaa Polis-keskustelualustaa, joka soveltuu yhteiskunnalliseen ongelmanratkaisuun. Tuemme ainakin yhdeksää hyvinvointialuetta niiden osallistavan demokratian kokeiluissa. Lisäksi rahoitamme Åbo Akademin kansainvälisestikin merkittävää Kansalaisparlamentti-kokeilua, jossa toteutetaan Suomen ensimmäinen eduskunnan päätöksenteon tueksi järjestetty kansalaispaneeli.

Selvitämme edellytyksiä koko lainsäädäntöprosessin läpinäkyvyyden ja seurattavuuden parantamiseen sekä ihmisten osallistumisen lisäämiseen. Sitra on mukana toteuttamassa osallistumis- ja seurantapalvelun prototyyppiä keväällä 2023. Tuotamme myös käsikirjan avoimesta, keskusteleavasta ja kansalaislähtöisestä lainsäädäntöprosessista.

Jatkamme työtä ihmisten digitaalisen autonomian parantamiseksi: rahoitamme uuden sukupolven avointa vaalikonetta ja maahanmuuttajataustaisten toimittajien koulutusohjelmaa sekä haemme yhteistoimintaan perustuvia ratkaisuja disinformaation torjumiseen. Lisäksi etsimme keinoja verkkohäirinnän hillitsemiseksi sekä kaikenikäisten suomalaisten digidemokratiataitojen parantamiseksi.

Kohokohdat vuonna 2022

1.

Kehitimme asukasosallistumisen perustuksia hyvinvointialueille. Sitran vetovastuulla olevassa Demokratia-teemaryhmässä työstettiin yhdessä mallipohjat alueiden osallistumisen ohjelmille sekä hallintosäännön osallistumiskirjauksille.

2.

Kartoitimme kansalaisten ja päättäjien ajatuksia siitä, millä keinoilla ihmiset tulevaisuudessa haluaisivat osallistua päätöksentekoon. Lisäksi läpivalaisimme, miten EU-lainsäädännöstä päätetään Suomessa, ja miten siinä voidaan lisätä avoimuutta ja strategisuutta.

3.

Digivalta-hankkeessa tutkittiin 15 testihenkilön avulla, pystytäänkö päättäjiin vaikuttamaan heistä kerätyn datan avulla. Lisäksi rahoitimme Suomen ensimmäisiin lukeutuvaa digitaalisen informaatiolukutaidon opasta.

TÄTÄ SELVITIMME

**DATA ON VALTAA JA SEN AVULLA VOIDAAN
VAIKUTTAA PÄÄTTÄJIIN**

MIKÄ? Digivallan jäljillä -selvitys.

MITÄ? Tutkimme, miten yhteiskunnallisten päättäjien ja vaikuttajien henkilödataa kerätään, jaetaan ja käytetään verkossa.

MITEN? Osallistujat käyttivät testipuhelimia, joissa oli seurantasovellus. Lisäksi he tekivät yrityksille tietopyyntöjä selvittääkseen kerättyjä tietoja. Aineistot kerättiin syksyn 2021 ja talven 2022 aikana ja ne analysoi Hestia.ai.

MISSÄ? Suomessa, Italiassa, Irlannissa ja Isossa-Britanniassa.

KENEN KANSSA? Testihenkilöitä oli viisitoista eli kansanedustajat **Anders Adlercreutz**, **Atte Harjanne**, **Markus Lohi**, **Tom Packalén** ja **Sari Taunus**, europarlamentaarikot **Miapetra Kumpula-Natri** ja **Sirpa Pietikäinen**, toimittajat **Mark Scott** ja **Niclas Storås**, Euroopan unionin edustajat **Leïla Chaibi**, **Filomena Chirico** ja **Christian D’Cunha** sekä toimitusjohtaja **Stéphane Duguin**, valtiosihteeri **Dan Koivulaakso** ja yliasiamies **Jyrki Katainen**.

KESKEINEN HAVAINTO? Data-alustayhtiöille on keskittynyt merkittävästi valtaa. Päättäjillä tai kansalaisilla ei ole näkymää siihen, mitä tietoja heistä kerätään, kenelle niitä myydään eteenpäin ja miten niitä käytetään. Jopa asiointi kivijalkamyymälässä voi kerryttää dataa. Tiedot mahdollistavat päättäjien profiloinnin ja heihin kohdistuvat vaikuttamisyhtymiset.

OPIT? Ihmisten perusoikeuksia omaan dataan on lisättävä kuten myös mahdollisuuksia toimia data-asioissa.

Lue lisää: [Digivalta-selvitys](#)

Sitralaiset ja toiminnan kehittäminen

TULEVAISUUSTYÖ on yhteistyötä, joka vaatii monia taitoja: kykyä ajatella ja kuvitella tulevaisuuksia, kykyä kääriä hihat ja tarttua toimeen sekä paloa ja innostusta rakentaa huomisen menestyvää Suomea ja innostaa sidosryhmiä työhön mukaan.

Uusiin projekteihin uutta osaamista ja sitralaisia

Sitra on asiantuntijaorganisaatio, jonka korkeasti koulutettujen muutoksenteekijöiden moninaiset taustat ovat työn onnistumisen ehto. Sitralaisilla on perinteisesti korkea koulutusaste: vuoden 2022 lopussa 91 prosentilla oli korkeakoulututkinto (sis. amk) ja 24 sitralaisella myös lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Keski-ikä oli noin 45 vuotta ja ikäjakauma laaja.

Käynnistimme Kestävyysratkaisut- ja Demokratia ja osallisuus -teemoilla viimeiset kolme projektia Sitran vuonna 2020 päivitetyn strategian pohjalta. Vuoden aikana päättyi viisi aiempiin painopistealueisiin keskittynyttä projektia. Vuoden lopussa Sitran tulevaisuustyötä tehtiin 16 projektissa tai tiimissä, joista kolmeen sisältyi EU-hanketyötä. Näiden lisäksi on yhteensä seitsemän tiimiä, jotka ovat keskittyneet viestintään ja yhteistyösuhteisiin, yhteisiin palveluihin ja lakiasioihin. Sijoitustiimi puolestaan mahdollisti tulevaisuustalon rahoituksen ja toiminnan vahvalla sijoitusosaamisellaan.

Projektisalkun uudistuessa tarvitsimme Sitraan uudenlaista asiantuntijaosaamista. Vuoden aikana työhön tuli mukaan 49 uutta sitralaista ja 39 sitralaista siirtyi muualle. Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä kertomusvuonna oli 177 henkilötyövuotta. Projektiluonteisen työn vuoksi merkittävä osa työsuhteista on määräaikaista.

Sitran projekteihin rekrytoidaan aina alan parhaat osaajat, ja yhdessä tiimissä työskentelee yleensä 5–10 henkeä. Esimerkiksi maailman johtavan kiertotaloustapahtuman WCEF:n järjestää seitsemänhenkinen tiimi.

Sitoutuneet ja motivoituneet sitralaiset

Jotta voimme onnistua Suomen tulevaisuutta rakentavien yhteiskunnallisten muutosten toteuttajana, meidän on kehitettävä myös omia toiminnan tapojamme.

ovat asiantuntijatalomme kantava voima. Vuonna 2022 vahvistimme yhteiset toimintaperiaatteet, joiden tavoitteena on, että jokainen sitralainen voi kokea työnsä merkitykselliseksi, motivoivaksi ja hyvin johdetuksi.

Jokainen voi myös kasvaa ja kehittyä ammatillisesti ja vahvistaa hyvinvointiaan osana toimivaa työyhteisöä. Yhdenvertaisen työntekijäkokemuksen varmistamiseksi ja arvojemme viemiseksi arkeen määrittelimme johtamisen periaatteet, joita sovelletaan kaikissa johtamisen tehtävissä.

Panostuksemme henkilöstön kokemukseen Sitrasta näkyi myös henkilöstötutkimuksen tuloksissa, jotka paranivat laajasti. Erityiskiitosta saivat henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen korona-aikana ja lähiesihenkilötyö.

Onnistuminen tulevaisuustalona vaatii jatkuvaa oppimista

Jotta voimme onnistua Suomen tulevaisuutta rakentavien yhteiskunnallisten muutosten toteuttajana, meidän on kehitettävä myös omia toiminnan tapojamme. Yhdessä työstetty Sitran jatkuvan kehittymisen strategia valmistui. Tunnistimme siinä kriittisen tärkeänä onnistumisen edellytyksinä hyvän työn-

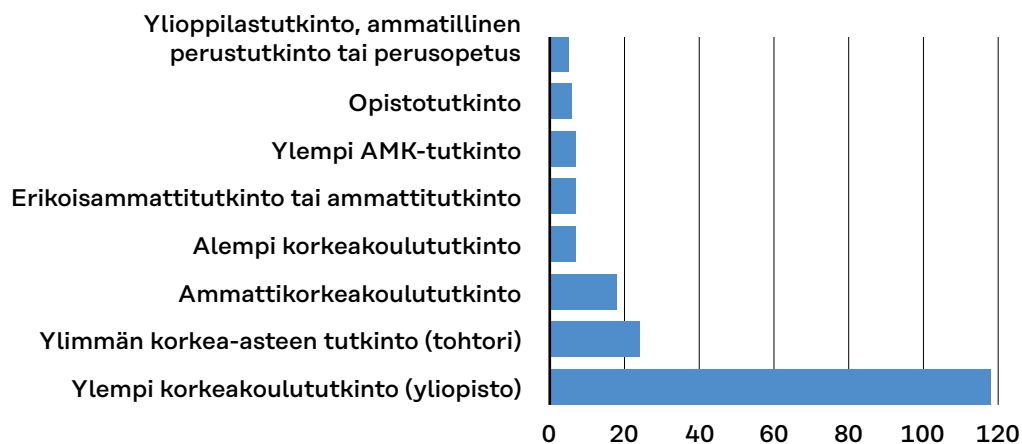
tekijäkokemuksen lisäksi sen, että Sitralla ja sitralaisilla on kyvykkyys aikaansaada työllään vaikuttavuutta sekä sen, että huomioimme Sitran teemojen sisällöt myös omassa työssämme.

Jatkuvan kehittymisen ohjaamiseksi perustimme kehitysfoorumin, joka kytkee yhteen kaikkia tulevaisuustyömme osaamis-alueita edustavat sitralaiset, joilla on vahva halu, osaaminen ja kattavat näkökulmat Sitran toimintaan ja sen kehittämiseen.

Vaikuttavuustyön onnistunutta toteutusta tuimme Sitra Impact -lähestymistavan jatkokehityksellä sekä sparraamalla uusia tiimejä strategialähtöisten muutostarinoiden, tavoitteiden ja mittareiden määrittämisessä. Sitra Impact on systemaattinen malli vaikuttavuuden johtamiseen, arviointiin ja erilaisten muutoksen menetelmien tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen projektityössä.

Teimme myös konseptointia Sitra Akatemia -oppimisympäristön luomiseksi ja sidosryhmähallinnan vahvistamiseksi. Sitran yhte-

Koulutustausta (ylin suoritettu tutkinto) 31.12.2022

näisyyden ja yhtenäisen johtamisen vahvistamiseksi aloitimme henkilöstöjohtamisen käytäntöjen ja järjestelmien uudistamisen.

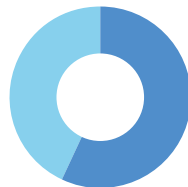
Kestävyyssratkaisut-teeman tavoitteiden mukaisesti jatkoehditimme sijoitustoimintamme vastuullisuusraportointia sekä toimintamme hiilijalanjäljen ja luontojalanjäljen pienentämiseen tähtääviä toimia. Huomioimme reilun datan jakamisen periaatteet Sitran toiminnassa muun muassa kieltämällä TikTokin käytön. Päivitimme Sitran eettisen toimintaohjeen (code of conduct) vähimmäisvaatimukset, ja panostimme tietoturvaan ja -suojaan sekä niihin liittyvään sisäiseen koulutukseen.

Sitra Impact on systemaattinen malli vaikuttavuuden johtamiseen, arviointiin ja muutoksen menetelmien hyödyntämiseen projektityössä.

Maailmantilanteen nopeat muutokset korostivat arjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden tunteen vahvistamisen merkitystä. Etätöissä vietettyjen koronavuosien jälkeen panostimme merkityksellisiin kohtaamisiin innostavan uuden arjen ja työskentelykulttuurin vahvistamiseksi. Palasimme uudistettuihin toimitiloihin Ruoholahteen. Tilat soveltuvat aiempaa paremmin monipaikkaiseen työskentelyyn, ja ihmisten on helppo kohdata ja tehdä niissä töitä yhdessä. Uudistuksessa hyödynnettiin mahdollisimman paljon kierrätettyjä materiaaleja ja olemassa olevia kalusteita.

Työsuhteiden luonne

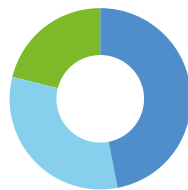
Määrä-
aikainen
43 %

Toistaiseksi
voimassa-
oleva
57 %

Työsuhteiden pituus vuosissa

Yli 10
vuotta
21 %

4–10
vuotta
32 %

Alle 3
vuotta
47 %

Sijoitustoiminta

SITRAN TULEVAISUUSTYÖ rahoitetaan sijoitusomaisuudesta kertyvillä tuotoilla. Omaisuus pohjaa Suomen Pankilta ja eduskunnalta aikoinaan saatuun peruspääomaan, jota hoidamme vastuullisesti ja tuottoa tavoitellen.

Vuosi 2022 oli sijoitusmarkkinoilla varsin poikkeuksellinen, koska sekä osake- että korkomarkkinat tuottivat yleisesti tappiota. Inflaation hillitsemiseksi keskuspankit nostivat ohjauskorkojaan selvästi odotuksia nopeammin, mikä sai markkinakorot jyrkkään nousuun ja osakemarkkinat pääosin laskuun. Korkean inflaation vuoksi erityisesti reaali tuotot olivat merkittävästi negatiivisia.

Sitra ei saa rahaa valtion budjetista. Kaikki toiminta rahoitetaan sijoitustuotoilla.

Myös Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitä seurannut energiakriisi sekä Kiinan tiukka koronastrategia heikensivät talousnäkymiä ja samalla kehitystä sijoitusmarkkinoilla.

Globaalin talouskasvun hidastumisesta huolimatta työllisyys sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa pysyi kuitenkin ennätyksellisen hyvällä tasolla, eikä yritysten tuloksissa näkynyt laaja-alaista heikkenemistä.

Vuoden lopussa Sitran sijoitusten markkina-arvo oli 941 miljoonaa euroa (1 107 milj. euroa 31.12.2021). Sijoitukset tuottivat vuoden aikana -6,4 prosenttia (salkun vertailuindeksi -7,4 %). Osakesalkku tuotti -20,7 prosenttia, korkosijoitukset -5,7 prosenttia ja muut sijoitukset 17,0 prosenttia. Sijoitusten viiden vuoden keskituotto oli 6,4 prosenttia.

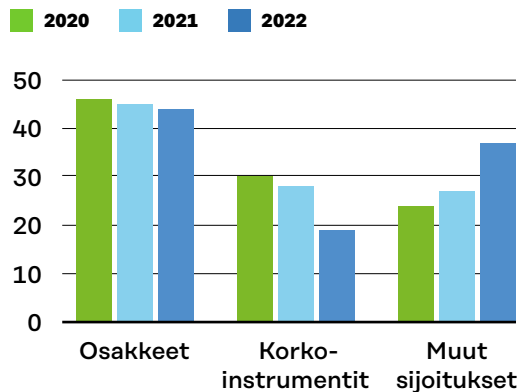
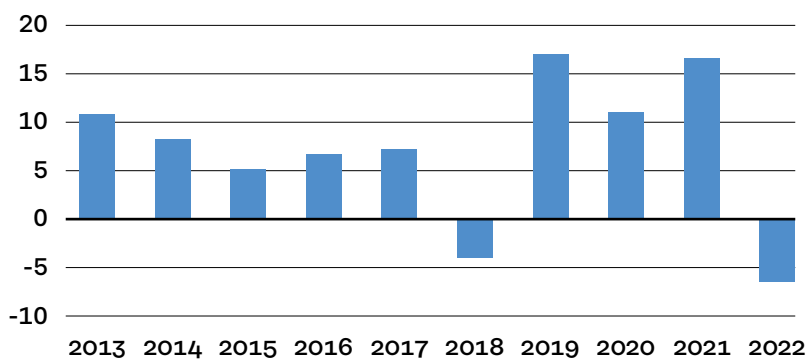
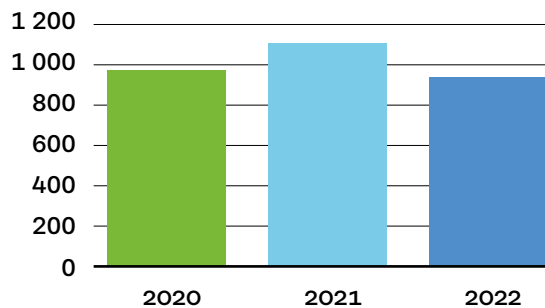
Tammikuussa Sitra tilitti Valtiokonttorille 66,7 miljoonaa euroa. Summa oli viimeinen erä Sitran yhteensä 100 miljoonan euron kerätapauksesta suomalaisten yliopistojen pääomiin. Maksu rahoitettiin pääosin korkosijoitusten myynteillä.

Sitran sijoitussalkun jakauma omaisuuslajeittain oli vuodenvaihteessa seuraava: osake- 44 prosenttia (45 %), korkosijoitukset 19 prosenttia (28 %) ja muut sijoitukset 37 prosenttia (27 %). Muiden sijoitusten paino nousi vuoden aikana lähelle pitkän aikavälin tavoitetasoa. Näiden pääosin epälikvidien sijoitusten arvostukset kehittyivät vuoden aikana positiivisesti, kun taas likvidien osake- ja korkosijoitusten arvostukset laskivat.

Sijoitusten vastuullisuus

Sitra sijoittaa varallisuutensa vastuullisesti ja tuottoa tavoitellen. Sitra on sitoutunut YK:n tukemiin vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (PRI, Principles for Responsible Investment) ja ns. Global Compact -periaatteisiin.

Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa Sitrassa sitä, että kaikissa sijoituspäätöksissä

Sijoitusten allokaatio, %**Sijoitusten tuotto 2013–2022, %****Sijoitusomaisuuden markkina-arvo, milj. e**

otetaan huomioon tuoton ja riskin lisäksi ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hyvään hallintotapaan liittyviä tekijöitä (ESG). Käytännön toteutus nojaa Sitran vastuullisen sijoittamisen ohjeeseen, joka päivitettiin viimeksi vuonna 2022. Päivityksessä painotettiin etenkin varainhoitajien valinnan tärkeyttä sekä valintakriteerejä.

Vuonna 2022 päivitimme myös Sitran sijoitusten ilmastostrategian. Tavoitteena on hiilineutraali sijoitussalkku vuoteen 2035 mennessä. Välitavoitteet ovat seuraavat: vuonna 2025 sijoitusten hiili-intensiteetti on vähintään 50 prosenttia matalampi ja vuonna 2030 vähintään 75 prosenttia matalampi kuin vertailuvuonna 2020. Lisäksi vuonna 2025 kaikilla uusilla sijoituskohteilla tulee olla hiilineutraalitavoite.

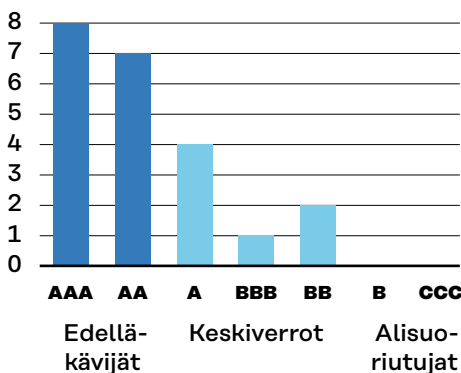
Sitran vastuullisen sijoittamisen käytännöstä ja toimenpiteistä raportoidaan vuosittain PRI:lle, joka arvioi raportit. PRI uudisti sekä raportointikehikonsa että pisteytysjärjestelmänsä vuonna 2021. Uuden järjestelmän

Päivitimme Sitran sijoitusten ilmastostrategian. Tavoitteena on hiilineutraali sijoitussalkku vuoteen 2035 mennessä.

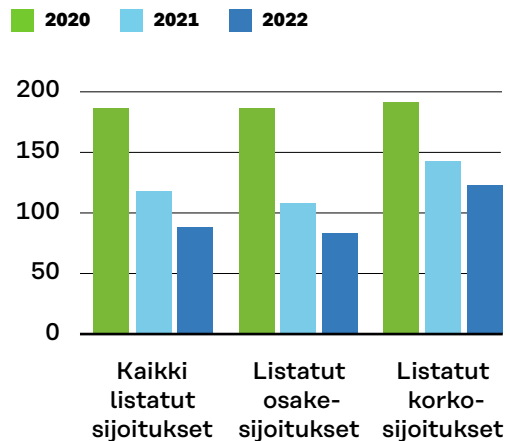
mukaan Sitran toiminnot saivat kaikilla osa-alueilla neljä tähteä viidestä.

Myös analyysiyhtiö MSCI arvioi Sitran tekemät rahastosijoitukset vuonna 2022. Koko salkun arvosana pysyi edellisvuoden tapaan AA:ssa. Valtaosa Sitran salkkuun valituista rahastoista on luokiteltu ESG-edelläkävijöiksi, eikä heikosti luokiteltuja rahastoja ollut lainkaan. Hiili-intensiteetin avulla mitattava sijoitusten hiiliriski laski vuoden aikana noin 20 prosenttia 100 tonniin (CO₂e) per miljoona euroa liikevaihtoa.

Rahastojen ESG-luokitukset, kpl

Sijoitusten hiiliriski (tCO₂e/liikevaihto, milj. euroa)

Talous

SITRAN varsinaisen toiminnan budjetti vaihtelee vuosittain ja on noin 30 miljoonaa euroa. Toiminta rahoitetaan sijoitustoiminnan tuotoilla. Sijoitustoiminnan tuottoja kertyi vuonna 2022 yhteensä 40,6 miljoonaa euroa ja sijoitustoiminnan kuluja yhteensä 11,6 miljoonaa euroa.

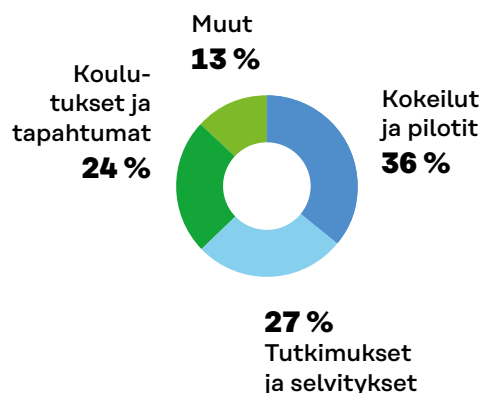
Yli kolmasosa Sitran hankekuluista käytettiin kokeiluihin eri puolilla Suomea.

Taseen loppusumma oli 708 miljoonaa (772 milj. euroa 31.12.2021), ja tilikauden alijäämä oli 66,9 miljoonaa euroa (vuoden 2021 alijäämä: 65,5 milj. euroa).

Vuoden 2022 varsinaisen toiminnan kulut olivat 97,8 miljoonaa euroa. Summa sisältää 66,7 miljoonan euron kertapanostuksen yliopistojen pääomittamiseen. Kertapanostuksen toinen ja viimeinen erä maksettiin vuonna 2022. Ilman kertapanostusta varsinaisen toiminnan kulut olivat 31,1 miljoonaa euroa (34,1 milj. euroa).

Sitra osallistui vuoden 2022 aikana kolmeen Euroopan unionin osittain tai kokonaan rahoittamaan projektiin, jotka olivat TEHDAS-hanke (Joint Action Towards the European Health Data Space) osana Sitran Terveysdata 2030 -projektia, PSLifestyle-projekti (Co-Creating Positive and Sustainable Lifestyle Tool with and for European Citizens) sekä DSSC-hanke (Data Spaces Support Centre) osana Sitran Gaia-X-projektia.

Sitran hankekulujen jakauma 2022

Sitran koordinoiva rooli TEHDAS- ja PSLifestyle-hankkeissa sisältää myös EU-rahoituksen koordinoinnin muille hankkeisiin osallistuville kumppaneille. Tuloslaskelman tuottoihin sekä muihin kuluihin sisältyy tätä ulkopuolisille rahoituskumppaneille maksettua rahoitusta 0,6 miljoonaa euroa. Sitralle jäävän EU-rahoituksen osuus vuoden 2022 tuloksesta oli 0,3 miljoonaa euroa. Lisäksi tuottoihin sisältyy 0,7 miljoonaa euroa WCEF-tapahtumaan liittyvää yhteistyökumppaneiden rahoitusosuutta.

Sitran varsinaisen toiminnan suurimmat kuluerät ilman kertapanostusta olivat henkilöstökulut (16,5 miljoonaa euroa), rahoitus-toiminta (4,3 miljoonaa euroa) ja asiantuntijapalvelut (4,4 miljoonaa euroa). Kulut laskivat edellisvuodesta yhteensä 3,1 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut nousivat 0,4 miljoonaa euroa uusien projektien myötä, ja muut kulut laskivat 3,5 miljoonaa euroa. Lasku johtui pääosin Sitran koordinoimien EU-hankkeiden rahoituksesta: rahoitusta maksettiin 3,0 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2022. Hankekuluja oli vuonna 2022 yhteensä 8,0 miljoonaa euroa (10,1 milj. euroa). Niistä 54 prosenttia eli 4,3 miljoonaa euroa käytettiin hankkeiden rahoitukseen ja 46 prosenttia eli 3,7 miljoonaa euroa hankkeita edistäviin hankintoihin. Hankekulut ja ostolaskut julkaistaan vuosittain Sitran verkkosivuilla.

Hallinto

Hallitus

Sitran hallitus kokoontui kahdeksan kertaa vuonna 2022. Hallituksen jäsenet olivat vuoden lopussa kansliapäällikkö **Anita Lehikoinen** (puheenjohtaja), MTK:n elinvoimajohtaja **Päivi Nerg** (varapuheenjohtaja), presidentti **Tarja Halonen**, rehtori **Keijo Hämäläinen**, DI, VTM **Jorma Ollila** sekä alivaltiosihteeri **Petri Peltonen**. Hallituksen sihteerinä toimi Sitran vt. lakiasiainjohtaja **Ruija Rantala-Saajo**.

Hallituksen tarkastusvaliokunta kokoontui kolme kertaa. Sen jäsenet olivat vuoden lopussa Päivi Nerg (puheenjohtaja), Keijo Hämäläinen ja Petri Peltonen.

Vuoden 2023 alussa Päivi Nerg jäi pois hallituksesta ja hallituksen uutena jäsenenä aloitti alivaltiosihteeri **Susanna Huovinen**.

Hallitus valmistelee ja esittää hallintoneuvoston päätettäväksi tulevat asiat ja vastaa rahaston yleisestä johdosta.

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana neljä kertaa. Lisäksi järjestettiin neljä iltakoulua, joissa syvennettiin Sitran sisällölliseen työhön.

Hallintoneuvoston jäsenet olivat vuoden lopussa kansanedustajat **Tarja Filatov** (sd.) (puheenjohtaja), **Riikka Purra** (ps.) (varapuheenjohtaja), **Maria Guzenina** (sd.), **Janne Heikkinen** (kok.), **Eveliina Heinäluoma** (sd.), **Katja Hänninen** (vas.), **Markus Lohi**

(kesk.), **Veijo Niemi** (ps.), **Pirkka-Pekka Petelius** (vihr.), **Joakim Strand** (r.), **Sari Tanus** (kd.), **Anu Vehviläinen** (kesk.) ja **Anne-Mari Virolainen** (kok.) Hallintoneuvoston sihteerinä toimi varatuomari **Anton Mäkelä**. Vuoden 2023 alussa sihteerinä aloitti Sitran vanhempi neuvonantaja **Jorma Jaalivaara** (OTK, VT, LL.M).

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa Sitran hallintoa ja päättää toiminnan periaatteista.

Tilintarkastajat

Vuoden 2022 lopussa Sitran tilintarkastajina toimivat seuraavat eduskunnan valitsemat henkilöt: puheenjohtaja **Mika Kari** (sd.), **Jukka Kopra** (kok.) (varajäsenenään Jukka Mäkynen, ps.), **Katri Kulmuni** (kesk.) (varajäsenenään Raimo Piirainen, sd.), KHT **Lotta Kauppila** (varajäsenenään KHT Hannu Riippi) ja KHT **Timo Tuokko** (varajäsenenään KHT Anna Lind). Tilintarkastajien sihteerinä toimi KHT Lotta Kauppila.

Sitran avustavana tilintarkastajana toimi BDO Oy, ja päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT, JHT **Tiina Lind**.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Sitran sisäistä hallintoa sekä valvontajärjestelmää. Se tukee toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa antamalla suosituksia toimintatapojen kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus arvioi myös

Sitran valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä hyvän hallintotavan toteutumista.

Sitran sisäisen tarkastuksen käytännön toteutuksesta vastasi hallintoneuvoston päätöksen mukaisesti kilpailutettu ja ulkoistettu toimija KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tarkastajana heiltä toimi CIA, CCSA, CRMA

Harri Leppiniemi.

Vuoden 2022 aikana tarkastuksen kohteena olivat Sitran sisäisen ja ulkoisen viestinnän tarkastus sekä EU-yhteistyö ja yhteistyöhankkeet. Vuoden 2023 tarkastuskohteiksi on valittu Sitran kokonaisturvallisuuden hallinta sekä toiminnan jatkuvuuden hallinta.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa Sitran sisäistä valvontaa ja hyvää hallintotapaa. Riskienhallinnan avulla tuetaan tavoitteiden saavuttamista, turvataan toiminnan jatkuvuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta sekä rahaston toimintaedellytysten säilymistä.

Riskienhallinnan tavoitteet, vastuut ja roolit sekä se, miten riskejä Sitrassa tunnistetaan, arvioidaan ja seurataan, on määritelty hallituksen vahvistamissa riskienhallinnan periaatteissa. Riskit on luokiteltu strategisiin, operatiivisiin ja taloudellisiin riskeihin. Riskienhallinnan tilanne raportoidaan kahdesti vuodessa Sitran johtoryhmälle ja vähintään kerran vuodessa Sitran hallitukselle.

Sitran hallitus, tarkastusvaliokunta ja ylin johto valvovat sisäisen tarkastuksen avustamana, että riskienhallintaa on toteutettu riskienhallinnan periaatteiden ja tehtyjen päätösten mukaisesti.

TILIN- PÄÄTÖS

VUODELTA 2022

Tuloslaskelma	52
Tase	53
Rahoituslaskelma	54
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	55
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	56
Hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	66
Tilintarkastuskertomus	67

TULOSLASKELMA

EUR		Toteutunut 2022	Toteutunut 2021
Varsinainen toiminta			
Tuotot	1	1 867 982,14	3 260 900,56
Kulut			
Henkilöstökulut	2	-16 522 415,47	-16 108 052,42
Poistot		0,00	0,00
Muut kulut	3	-81 251 756,19	-18 029 896,85
		-97 774 171,66	-34 137 949,27
Tuotto- / Kulujäämä		-95 906 189,52	-30 877 048,71
Sijoitustoiminta			
Sijoitustoiminnan tuotot	4	40 605 670,34	97 435 070,81
Sijoitustoiminnan kulut	5	-11 597 362,45	-1 056 456,67
		29 008 307,89	96 378 614,14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-66 897 881,63	65 501 565,43

TASE

EUR		Toteutunut 2022	Toteutunut 2021
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineelliset hyödykkeet	6	123 209,95	158 501,44
Sijoitukset	7	696 728 021,88	765 994 762,61
Pysyvät vastaavat yhteensä		696 851 231,83	766 153 264,05
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset	8	2 271 024,04	1 282 659,67
Rahat ja pankkisaamiset		8 562 587,07	4 668 021,67
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		10 833 611,11	5 950 681,34
Vastaavaa yhteensä		707 684 842,94	772 103 945,39
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Peruspääoma		235 463 097,04	235 463 097,04
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä		530 823 166,29	465 321 600,86
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		-66 897 881,63	65 501 565,43
Oma pääoma yhteensä		699 388 381,70	766 286 263,33
Vieras pääoma			
Lyhytaikainen vieras pääoma	9	8 296 461,24	5 817 682,06
Vieras pääoma yhteensä		8 296 461,24	5 817 682,06
Vastattavaa yhteensä		707 684 842,94	772 103 945,39

RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ	-95 906 190	-30 796 289
Varsinaiseen toimintaan liittyvät saatavat 31.12.	507 059	-254 413
Varsinaiseen toimintaan liittyvät saatavat 1.1.	254 413	230 940
Varsinaiseen toimintaan liittyvät velat 31.12.	7 200 814	5 632 922
Varsinaiseen toimintaan liittyvät velat 1.1.	-5 632 922	-5 325 156
Varsinaisen toiminnan poistot	0	0
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-93 576 825	-30 511 996
Toiminnan rahavirta		
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-93 576 825	-30 511 996
Toiminnan rahavirta (A)	-93 576 825	-30 511 996
Investointien rahavirta		
Investointeihin liittyvät saatavat 31.12.	-1 763 965	-1 028 246
Investointeihin liittyvät saatavat 1.1.	1 028 246	895 015
Investointeihin liittyvät velat 31.12.	1 095 648	104 000
Investointeihin liittyvät velat 1.1.	-104 000	0
Investoinnit sijoitusomaisuuteen	-70 954 060	-116 696 389
Sijoitusten myynnit, pääomarahastojen tuotot ja palautukset	165 886 987	145 280 707
Osingot	2 475 834	1 981 210
Muut tuotot	199 492	196 298
Omaisuuksien hoitopalkkiot	-392 791	-542 114
Investointien rahavirta (B)	97 471 390	30 190 480
Rahavarojen muutos (A + B) lisäys (+) / vähennys (-)	3 894 565	-321 516
Rahavarat 1.1.	4 668 022	4 989 538
Rahavarat 31.12.	8 562 587	4 668 022
	-3 894 565	321 516

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tilinpäätöksen esittäminen

Laki Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta 14 §: Rahaston kirjanpidossa noudatetaan kirjanpitolain (1336/1997) säännöksiä.

Vuoden 2022 tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti.

Rahaston tilikautena on kalenterivuosi.

Tuloslaskelman esittämismuotona käytetään aatteellisen yhteisön ja säätiön tuloslaskelmakaavaa, joka laaditaan KPA 1:3 §:n kaavan mukaan. Taseen esitysmuotona on ns. lyhennetty tase.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Eläkemenot

Rahaston henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa vakuutusyhtiöissä. Eläkekulut on kirjattu tilinpäätökseen suoriteperusteisesti. Rahastolla on käytössä vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus, joka sisältää vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen sekä kuolemantapakorvauksen. Eläkeikä on 65 vuotta, ja eläke määräytyy kertyneen vakuutussäästön perusteella, joka oli vuonna 2022 kolme prosenttia henkilön vuoden 2022 TyEL-ansiosta.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Sijoitusrahasto-osuudet ja muut sijoitukset on arvostettu alimman arvon periaatteella joko alkuperäiseen hankintamenuon tai sitä alempaan käypään arvoon. Sijoitusrahasto-osuuk-sien ja sijoitussidonnaisten vakuutusten käypä arvo on rahastoyhtiön ilmoittama osuuden arvo (NAV = Net asset value). Lainojen käyvästä arvosta on tehty arvio lainanottajan maksukykyyn perustuen ja suoran kiinteistösi-joituksen osalta kassavirtoihin perustuen.

Kohdeyityksiin ja pääomarahastoihin tehdyt pääomasijoitukset arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon tai sitä alhaisempaan sisäisen arvonnäärityksen arvoon. Sisäinen arvonnääritys perustuu kohdeyitysten ja pääomarahastojen omiin raportteihin ja Sitran näkemykseen niiden tulevasta kehityksestä ja kassavirroista.

Muut pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Taseeseen merkittävien pysyvien vastaavien hankintaraja on kymmenen tuhatta euroa.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT (1 000 EUR)

Liitetiedoissa annetaan lisätietona selvitys tuloslaskelman ja taseen erien sisällöstä.

Liitetietojen yhteydessä esitetty numero viittaa tuloslaskelmaan ja taseeseen.

1 Tuotot

1 000 EUR	2022	2021
Julkaisu- ja rojaltituotot	0	0
Ulkopuoliset hankerahoitustuotot	1 016	220
Edelleen jaetut ulkopuoliset rahoitustuotot	619	3 031
Muut tuotot	233	10
Yhteensä	1 868	3 261

Rahoitustuotot sisältävät Sitran kautta edelleen jaettua EU-rahoitusta. Sitra vastaa projektin koordinaattorina osallistujille maksettavien summien oikeellisuudesta sekä tarvittaessa liika-suorituksen palauttamisesta EU:lle.

2 Henkilöstökulut

1 000 EUR	2022	2021
Palkat ja palkkiot	-13 520	-13 156
Eläkekulut	-2 511	-2 435
Muut henkilösivukulut	-491	-517
Yhteensä	-16 522	-16 108

Henkilöstökuluihin sisältyy vapaaehtoinen lisäeläkevakuutus 356 tuhatta euroa.

Henkilöstökuluihin sisältyvät johdon palkat ja palkkiot.

1 000 EUR	2022	2021
Hallintoneuvosto	-104	-104
Hallitus	-54	-54
Yliasiamies	-246	-246
Yhteensä	-405	-404

Vuoden 2022 henkilöstökuluihin sisältyvät ulkopuolisille asiantuntijoille palkkiona maksetut korvaukset (193 tuhatta euroa). Ulkopuolisia asiantuntijoita ei ole laskettu mukaan henkilöstön lukumäärään.

Henkilökunnan lukumäärä tilikauden päättyessä oli 192 henkilöä (179 henkilöä vuonna 2021). Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden 2022 aikana oli 177 (164 vuonna 2021).

Lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

3 Muut kulut

1 000 EUR	2022	2021
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-137	-100
Henkilöstöpalvelut	-919	-923
Tilavuokrat ja muut tilakulut	-1 693	-1 417
ICT-laitteet ja kulut	-840	-871
Matkakulut	-522	-83
Edustuskulut	-81	-23
Asiantuntijapalvelut	-4 382	-6 786
Muut toimintakulut	-68 334	-3 481
Rahoitustoiminta	-4 344	-4 345
Yhteensä	-81 252	-18 030

Vuoden 2022 muut toimintakulut sisältävät 0,6 miljoonaa euroa Sitran kautta edelleen jaettua EU-projektirahoitusta.

TUOTOT, KULUT JA NIIDEN EROTUS (=JÄÄMÄ) TOIMINNOITTAIN

1 000 EUR	2022	2021
Ennakointi ja strategia		
Toimintotaso	-412	-1 201
Kansallinen ennakointi	-395	-73
Sivistys+	-453	-317
Strategia ja arviointi	-36	-4
Talouden tulevaisuus	-598	-65
Tulevaisuuden uudistajat	-703	-47
Päättäneet projektit	-200	-6
Yhteensä	-2 797	-1 713
Kestävyysratkaisut		
Teemataso	-816	-3 939
Globaali yhteistyö, Kestävyysratkaisut	-1 126	-654
Ilmasto- ja luontoratkaisut	-990	-861
Kestävä arki	-312	-550
Luonto ja arki	-603	0
Luonto ja talous	-471	0
Luontoa vahvistava kiertotalous	-1 510	-943
PSLifestyle	-291	39
Päättäneet projektit	-116	-498
Yhteensä	-6 236	-7 405

1 000 EUR	2022	2021
Reilu datatalous		
Teemataso	-1 252	-2 210
Datatalouden tiekartta	-1 005	-85
Gaia-X Suomi	-647	-177
Kilpailukykyä datasta	-1 055	-814
Terveysdata 2030	-1 571	-259
Päättäneet projektit	-123	-1 202
Yhteensä	-5 653	-4 747
Demokratia ja osallisuus		
Teemataso	-723	-751
Digitaalinen valta ja demokratia	-589	0
Uudet vaikuttamisen tavat	-1 088	0
Uudistuva päätöksenteko	-704	-3
Yhteensä	-3 104	-754
Yhteiskunnallinen koulutus		
Toimintotaso	-239	-1 956
Koulutus	-748	-79
Osaamisen aika	-705	-939
Tulevaisuuslaboratorio	-858	-330
Yhteensä	-2 550	-3 304
Uudistumiskyky		
Teemataso	-93	-982
Päättäneet projektit	-2	-1 069
Yhteensä	-95	-2 052
Johto	-67 918	-1 249
Lakiasiat	-409	-936
Viestintä ja yhteistyösuhteet	-1 142	-1 947
Yhteiset palvelut	-4 620	-5 544
Kehityssalkku	-95	0
Sijoitus	-1 288	-1 225
Yhteensä	-95 906	-30 877

Vuonna 2022 projektikohtaiset luvut sisältävät sekä henkilöstökulut että muut kulut. Vuoden 2021 vertailutiedoissa henkilöstökulut on kirjattu toiminto-/teematasolle.

4 Sijoitustoiminnan tuotot

1 000 EUR	2022	2021
Myyntivoitot	12 108	54 914
Korkotuotot	44	51
Osinkotuotot	2 476	1 981
Rahastosijoitusten tuotot	22 137	30 652
Muut tuotot	156	2 630
Arvonpalautukset	3 685	7 207
Yhteensä	40 606	97 435

5 Sijoitustoiminnan kulut

1 000 EUR	2022	2021
Myyntitappiot	-781	0
Omaisuu denhoitopalkkiot	-393	-542
Muut kulut	-1	0
Arvon alennukset	-10 422	-514
Yhteensä	-11 597	-1 056

6 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistoajat:

Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5 vuotta
Toimitilojen perusparannukset	tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto	tasapoisto	5 vuotta
ICT-laitteet	tasapoisto	3 vuotta

Tilikauden aikana on tehty käyttöomaisuushankintoja 10 tuhannella eurolla (ei hankintoja vuonna 2021)

1 000 EUR	Kirjanpito- arvo 1.1.2022	Lisäys	Vähennys	Poistot	Kirjanpito- arvo 31.12.2022
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuusosakkeet ja osuudet	9	0	-9	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	149	10	-36	0	123
Yhteensä	159	10	-45	0	123

7 Sijoitukset

1 000 EUR	2022	2021
7.1 Sijoitusrahasto-osuudet	503 512	596 448
7.2 Pääomarahasto-osuudet	160 884	145 001
7.3 Muut sijoitukset	30 041	22 493
7.4 Sijoitukset kohdeyrityksiin	2 237	2 000
7.5 Omistukset muissa yhtiöissä	54	54
	696 728	765 995

7.1 SIJOITUSRAHASTO-OSUUDET

Sijoitusrahasto-osuudet	Kotipaikka	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Osakerahastot			
C Worldwide Emerging Markets	Luxemburg	12 234	12 234
Danske Invest Suomiosake IK	Suomi	41 381	58 217
Evli Suomi Select B	Suomi	11 501	16 935
Fondita Global Megatrends B	Suomi	19 011	37 949
Handelsbanken Eurooppa Indeksi (A1 EUR)	Ruotsi	7 462	9 821
Impax Environmental Markets Euro A	Irlanti	23 027	51 993
JP Morgan Global Growth Fund X EUR	Luxemburg	35 668	49 215
JPM Emerging Markets Equity Fund I EUR	Luxemburg	31 518	40 098
OP-Suomi A	Suomi	43 400	64 267
Schroder ISF Global Sustainable Growth	Luxemburg	51 119	53 288
SEB European Equity Small Caps	Luxemburg	18 885	18 885
Korkorahastot			
Aktia Emerging Market Bond+ D	Suomi	13 032	13 956
Bluebay Investment Grade ESG Bond Fund	Luxemburg	5 316	5 316
Danske Invest Emerging Markets Debt K	Suomi	5 794	5 794
Danske Invest Yhteisökorko K	Suomi	41 209	41 209
Evli European High Yield B	Suomi	13 965	16 165
LähiTapiola Yrityskorko ESG A	Suomi	5 149	5 149
OP-EMD Local Currency A	Suomi	13 128	13 128
OP-Euro A	Suomi	18 792	18 792
SEB Global High Yield B	Luxemburg	13 685	15 978
SEB Microfinance Fund V	Luxemburg	59	73
SEB Microfinance Fund VII	Luxemburg	5 000	5 199
Muut noteeratut sijoitukset			
BNP Paribas Fund III NV- Global Property Securities Fund	Alankomaat	9 296	9 296
Dasos Kestävä Metsä ja Puu III			
Erikoissijoitusrahasto (DFFIII)	Suomi	4 992	5 335
eQ Yhteiskuntakiinteistöt 1 T	Suomi	18 076	21 279
Erikoissijoitusrahasto eQ Asunnot II	Suomi	905	905

Sijoitusrahasto-osuudet	Kotipaikka	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Special Investment Fund eQ PE XI US LP	Suomi	5 723	6 325
UB Global REIT K	Suomi	13 650	14 640
UB Metsä I	Suomi	8 000	9 064
Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto C	Suomi	12 534	13 781
		503 512	634 286

7.2 PÄÄOMARAHASTO-OSUUDET

Pääomarahasto-osuudet	Kotipaikka	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo
Pääomarahastot			
AC Cleantech Growth Fund I Ky	Suomi	0	274
Ardian ASF IX	Luxemburg	1	1
Ardian Co-Investment Fund V	Ranska	4 550	6 560
Baltic Investment Fund III L.P.	Jersey	233	274
Bocap SME Achievers Fund II Ky	Suomi	529	1 139
Bocap SME Achievers Fund III Ky	Suomi	937	785
Boston Millennia Partners II L.P.	Delaware, USA	0	98
Bridgepoint Europe V	Englanti	1 007	3 151
Bridgepoint Europe VI	Englanti	3 717	5 859
Bridgepoint Europe VII	Englanti	0	-2
CapMan Buyout X	Suomi	476	1 002
CapMan Buyout XI	Suomi	2 632	2 642
Capman Nordic Infrastructure II	Suomi	0	-157
Capricorn Cleantech Fund	Belgia	675	772
Chrysalix Energy III Ltd	Delaware, USA	4 540	7 070
Circularity European Growth Fund I LP	Englanti	1 556	2 291
Crescendo IV, L.P.	Delaware, USA	0	3
Environmental Technologies Fund 3 LP	Englanti	3 123	3 918
Epiqus Kotouttaminen I Ky	Suomi	432	431
EQT Mid Market Asia III Fund	Alankomaat	4 467	4 673
Evolver Fund I Ky	Suomi	1 876	2 440
FIM Lapset ja nuoret I Ky	Suomi	710	630
FIM Työllistäminen I Ky	Suomi	587	600
Folmer Equity Fund I Ky	Suomi	0	817
H.I.G. Advantage Buyout Fund	Delaware, USA	4 313	5 229
Hamilton Lane Club Fund IV	Luxemburg	3 367	4 658
Hamilton Lane Venture Capital Club Fund I	Luxemburg	949	1 136
HarbourVest Partners Co-Investment Fund V L.P.	Skotlanti	5 023	7 477
HarbourVest Partners Co-Investment Fund VI L.P.	Luxemburg	1 715	1 504
HealthCap VIII, L.P.	Delaware, USA	1 193	1 133
Inventure Fund II Ky	Suomi	11	4 131
Inventure Fund III Ky	Suomi	2 956	4 552
Inventure Fund IV Ky	Suomi	702	618

Pääomarahasto-osuudet	Kotipaikka	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Korona Fund III Ky	Suomi	0	1 057
Korona Fund IV Ky	Suomi	851	744
Life Sciences Partners 6 C.V.	Alankomaat	1 591	1 845
Life Sciences Partners 7	Alankomaat	484	387
Lifeline Ventures Fund I Ky	Suomi	1 195	19 019
Lifeline Ventures Fund III Ky	Suomi	2 305	18 342
Lifeline Ventures Fund IV Ky	Suomi	2 928	3 931
MB Equity Fund V Ky	Suomi	0	2 244
Nordia Rahasto Oy	Suomi	1 427	2 572
Palvelurahasto I Ky	Suomi	0	0
Power Fund III Ky	Suomi	1 964	2 456
RG Growth Fund L.P. (ent. CapMan Russia Fund L.P.)	Guernsey	554	1 168
Sentica Buyout IV Ky	Suomi	242	3 628
SET Fund II C.V.	Alankomaat	71	645
SET Fund III C.V.	Alankomaat	1 431	1 550
Social Impact Accelerator	Luxemburg	421	518
Spintop Investment Partners II AB	Ruotsi	294	794
Spintop Investment Partners III AB	Ruotsi	1 522	1 631
Standout Capital I AB	Ruotsi	330	1 560
Standout Capital II AB	Ruotsi	533	431
Vaaka Partners Buyout Fund II Ky	Suomi	42	4 578
Vaaka Partners Buyout Fund IV Ky	Suomi	752	699
Vendep Capital Fund II Ky	Suomi	1 525	2 519
Ventech Capital V SLP	Ranska	4 099	7 077
Verdane Capital IX (E) AB	Ruotsi	2 343	2 282
Verdane Capital VIII K/S	Tanska	1 064	3 047
Verdane ETF II SPV Ky	Suomi	0	123
VisionPlus Fund I Ky	Suomi	2 645	2 825
Kiinteistörahastot			
Capman Nordic Real Estate FCP-SIF	Luxemburg	0	1 381
CapMan Nordic Real Estate Fund III	Luxemburg	2 402	2 550
Capman Nordic Real Estate II FCP-RAIF	Luxemburg	2 755	4 504
Dasos Timberland Fund II	Luxemburg	3 749	5 987
DEAS Property Fund Finland I Ky	Suomi	8 205	8 479
European Opportunistic Property Fund V	Luxemburg	135	-56
EVLII Healthcare I Ky	Suomi	3 476	5 195
ICECAPITAL Residential Property Fund I Ky	Suomi	2 669	3 948
KKR Real Estate Partners Europe II (EUR) SCSp	Luxemburg	4 731	5 652
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	Suomi	2 067	2 253
Northern Horizon Nordic Aged Care SCSp SICAV-SIF	Luxemburg	5 212	7 731
OP Toimitilakiinteistö Ky	Suomi	2 923	2 999
Real Estate Debt and Secondaries Ky	Suomi	267	276

Pääomarahasto-osuudet	Kotipaikka	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Infrastrukturirahastot			
BlackRock Global Infrastructure Solutions 3	Luxemburg	7 496	11 261
CapMan Nordic Infrastructure I	Luxemburg	3 779	5 131
FLAVEO III Energy SCS, SICAV-RAIF	Luxemburg	8 000	9 850
Global Renewable Power Fund III	Luxemburg	3 601	3 783
Impax New Energy Investors III LP	Englanti	3 059	3 665
Impax New Energy Investors IV	Luxemburg	2 867	1 973
Lainapääomarahastot			
Armada Fund V	Suomi	2 751	3 003
Bridgepoint Direct Lending II Unlevered SCSp	Luxemburg	3 686	4 154
Direct Lending Fund III	Luxemburg	4 107	4 382
NegaWatt Energiatehokkuusrahasto 2 Ky	Suomi	58	72
		160 884	261 554

7.3 MUUT SIJOITUKSET

	Kotipaikka	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Sijoitussidonnaiset vakuutukset			
Mandatum Life kapitalisaatiosopimus	Suomi		
Mandatum AM Private Debt II E	Suomi		7 302
Mandatum AM Private Debt III E	Suomi		7 843
Mandatum AM Private Debt IV	Suomi		4 323
Mandatum AM Private Debt V	Suomi		2 352
Mandatum AM Direct Lending 2022 A	Suomi		2 494
Mandatum AM Kansainväliset Kiinteistöt III E	Suomi		2 670
		23 119	26 984
OP Henkivakuutus kapitalisaatiosopimus	Suomi		
Infrastruktuuri-sijoituskori	Suomi		12 338
LeaseGreen Group Oy laina 30.6.2025	Suomi		354
Käteinen	Suomi		470
		5 545	13 162
Kiinteistösjoitukset			
Erottajan pysäköintilaitos Oy	Suomi	1 377	2 480
Muut sijoitukset			
Leverator Oy pääomalaina 8,162 %	Suomi	0	0
Leverator Plc vakuudeton laina 30.9.2024 8,162 %	Suomi	0	0
		0	0
		30 041	42 626

7.4 SIJOITUKSET KOHDEYRITYKSIIN

Sitran omistamat osakkeet, osuudet sekä muut sijoitukset	Omistus	Sijoitus
AW-Energy Oy	1 %	4 039
Kuntien Tiera Oy	0 %	3 600
MediXine Ltd	9 %	1 126
Naava Group Oy	4 %	623
Vivago Oy	39 %	4 622
Vivoxid Oy	38 %	5 243
Yhteensä		19 253
Sijoitukset kohdeyrityksiin yhteensä		19 253
Kumulatiivinen arvomuutos		-17 015
Kirjanpitoarvo		2 237

Pääomarahastosijoitusten käyvän arvon pohjana on viimeisin rahaston ilmoittama NAV-arvo korjattuna arvonalennuspäivän ja tilinpäätöspäivän välisillä kassavirroilla. Kirjanpitoarvo voi olla käypää arvoa korkeampi, jos Sitran näkemyksen mukaan tässä vaiheessa ei ole perustetta tehdä arvonalennusta (esim. pääomarahasto on uusi ja NAV-arvo sen vuoksi alhainen).

7.5 OMISTUKSET MUISSA YHTIÖISSÄ

1 000 EUR		Sijoitus	Arvon- muutos	Kirjanpito- arvo
Nimi	Sitra Management Oy	215	-161	54
Kotipaikka	Suomi			
Omistus	100 %			
Oma pääoma	48			
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	-3			

Sitra Management Oy:n viimeisin vahvistettu tilinpäätös on vuodelta 2021.

Sitralla on Sitra Management Oy:n kautta omistusta seuraavissa hallintoyhtiöissä:

Baltic SME Management B.V.
BIF Management Ltd

8 Lyhytaikaiset saamiset

	2022	2021
Myyntisaamiset	33	0
Lyhytaikaiset sijoitukset	451	9
Muut saamiset	1 322	1 020
Siirtosaamiset	465	254
Yhteensä	2 271	1 283

9 Lyhytaikainen vieras pääoma

	2022	2021
Saadut ennakot	0	372
Ostovelat	2 189	1 556
Muut velat	1 474	512
Siirtovelat	4 633	3 378
Yhteensä	8 296	5 818

10 Vakuudet ja vastuusitoumukset

	Erääntyvät 2023	Vastuut yhteensä
Rahastositoumukset		122 559
Rahoitussopimusmaksut	1 924	2 347
Sijoitussidonnaiset vakuutusmaksut		43 396
Vuokravastuut	1 440	3 226
Yhteensä		171 528

Sitran hallintoneuvoston kokouksessa tehtiin joulukuussa 2019 päätös lahjoittaa valtiolle Valtio-konttorin kautta 100 miljoonaa euroa siinä tarkoituksessa, että valtio päättämälläns tavalla tekee finanssisijoitukset yliopistojen pääomittamiseen. Tammikuussa 2022 on maksettu sitoumuksen mukaisesti jäljellä oleva 66,7 miljoonaa euroa.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Hallitus esittää, että tilikauden alijäämä 66 897 881,63 euroa siirretään edellisten kausien yli-/alijäämätilille.

Helsingissä 9. päivänä maaliskuuta 2023

ANITA LEHIKOINEN

SUSANNA HUOVINEN

TARJA HALONEN

KEIJO HÄMÄLÄINEN

JORMA OLLILA

PETRI PELTONEN

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme tarkastaneet Suomen itsenäisyyden juhlarahaston kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2022 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan rahaston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Esitämme tilinpäätöksen vahvistamista sekä vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja yliasiamiehelle tarkastamaltamme tilikaudelta. Puollamme tilikauden alijäämän käsittelyä hallituksen toimintakertomuksessa esittämällä tavalla.

Helsingissä 14. päivänä maaliskuuta 2023

MIKA KARI

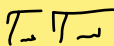
JUKKA KOPRA

KATRI KULMUNI

**LOTTA KAUPPILA, KHT
SIHTEERI**

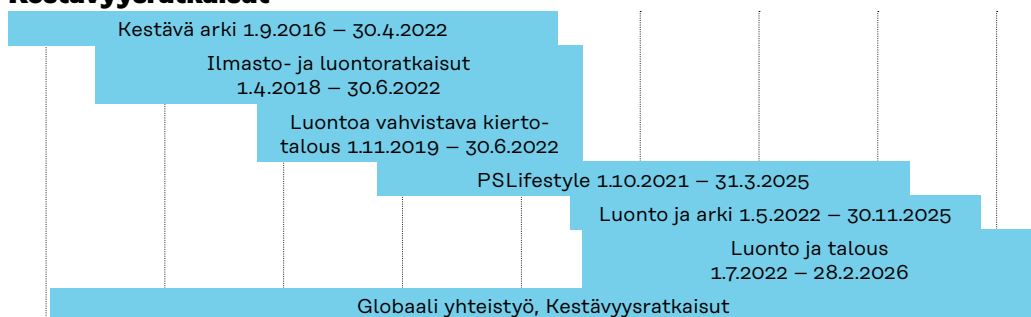

TIMO TUOKKO, KHT

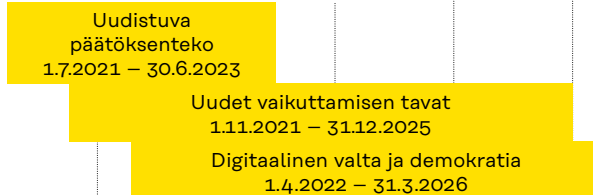
LIITE 1

SITRAN PROJEKTIT JA JATKUVA TULEVAISUUSTYÖ

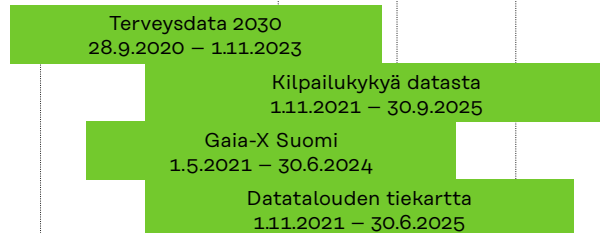
Kestävyyssratkaisut

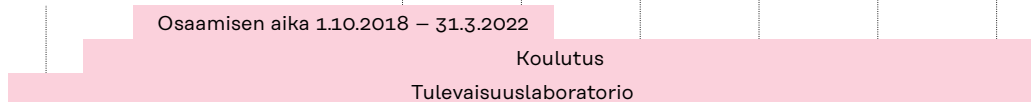
Demokratia ja osallisuus

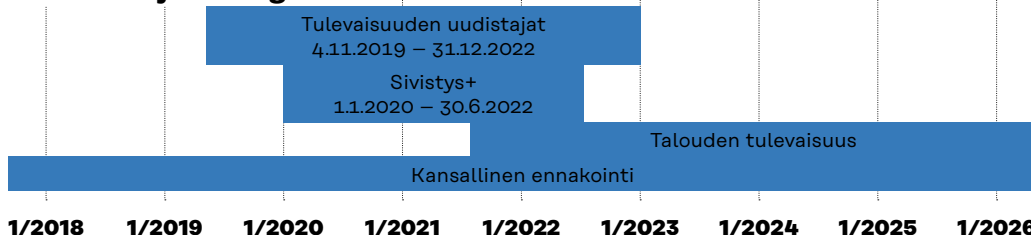
Reilu datatalous

Yhteiskunnallinen koulutus

Ennakointi ja strategia

1/2018 1/2019 1/2020 1/2021 1/2022 1/2023 1/2024 1/2025 1/2026

LIITE 2

JULKAISUT AIHEITTAIN VUONNA 2022

- **1+4 strategista valintaa Suomelle.** Laura Halenius, Tuuli Hietaniemi, Katri Vataja, Anna Välimaa, Topias Dean, Samuli Laita, Elina Ravantti, Laura Seppälä. Työpäperi.
- **Tulevaisuus kuuluu kaikille: Toimintakertomus ja tilinpäätös 2021.**
- **Vastuullinen sijoittaminen Sitrassa 2021.**

Ennakointi

- **Eläköön sivistys: Näkökulmia uudistuvaan sivistysajattelun.** Tuomo Tamminen. Sitran selvityksiä 216.
- **Ennakointia Ukrainan sodan vaikutuksista.** Mikko Dufva, Katri Vataja, Anna Wartiovaara.
- **Tulevaisuustajuus – Käsi-kirja työpajan vetäjälle: Työpajamenetelmä toisenlaisten tulevaisuuksien rakentamiseen.** Liisa Poussa, Jenna Lähdemäki-Pekkinen, Hannu-Pekka Ikäheimo, Mikko Dufva. Sitran selvityksiä 173.
- **Heikot signaalit 2022: Tarinoita tulevaisuuksista.** Mikko Dufva, Christopher Rowley. Sitran selvityksiä 200.
- **Kilpailukyyn tulevaisuus.** Timo Hämäläinen. Työpäperi.
- **Sitran arviointilähestymistapa.** Pinja Parkkonen, Rose Thompson Coon, Katri Vataja
- **Taloukeskustelun tila ja tulevaisuus: Mistä puhutaan ja keiden ääni kuuluu?.** Eeva Hellström. Työpäperi.

- **Tavoitteena reilu ja kestävä talous: Siirtymään tähtäävät aloitteet suomalaisessa keskustelussa ja politiikassa.** Paavo Järvensivu, Jussi Ahokas ja Tero Toivanen. Muistio.
- **Tulevaisuusajattelu kansalaistaidoksi: Tulevaisuustajuus-työpajamenetelmän arviointitutkimuksen tulokset.** Minna Halonen, Kirsi Hyytinen, Sofi Kurki. Sitran selvityksiä 221.
- **Vastuullisuuden tulevaisuus: Miten vastuullisuus kohtaa kestävyiden ja vaikuttavuuden?.** Eeva Hellström ja Pinja Parkkonen. Sitran selvityksiä 214.
- **Hyvät kortit: Peli toivottavien tulevaisuuksien kuvitte-luun.**

Demokratia ja osallisuus

- **Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa: Kyselytutkimus kansalaisten ja päättäjien ajatuksista päätöksentekoon osallistumisesta ja demokratian tulevaisuuskuvista.** Perttu Jämsén (Sitra), Jaakko Kaartinen, Jussi Westinen, Tuomo Turja (Taloustutkimus). Sitran selvityksiä 220.
- **Miten kirjastoista tehdään kansanvallan foorumeita? Keinoja kirjastoille demokratian edistämiseen.** Anni Oja-järvi, Marianne Tenhula, Jukka Vahti. Sitran selvityksiä 188.

- **Kansalaisen osallistamisen välineitä maailmalta: Suomen ja viiden vertailumaan lainsäädäntöprosessin läpinäkyvyyden ja osallistamisen työkaluja.** Ville Aula. Työpäperi.
- **Kansalaisen osallistumisen mahdollisuudet lainsäädäntö- ja päätöksentekoprosesseissa: Verkkopalvelujen arviointi.** Olavi Köngäs, Juha-Pekka Leskinen (Netum), Lea Konttinen (Sitra). Työpäperi.
- **Miten EU-lainsäädännöstä päätetään Suomessa?.** Laura Nordström, Jouni Backman ja Lea Konttinen. Sitran selvityksiä 209.
- **Portinvartijuus digitaalisella aikakaudella.** Hannu-Pekka Ikäheimo, Olli Seuri. Työpäperi.

Kestävyyssratkaisut

- **10 kiertotalousehdotusta Suomelle.** Riku Sinervo, Tiina Paajanen, Vilma Turkki ja Kari Herlevi. Työpäperi.
- **Circular innovation and eco-design in the textiles sector: Towards a sustainable and inclusive transition.** Colette van der Ven (Tulip Consulting). Sitra Studies 219.
- **Energiä kriisin kynnyksellä: Mitä voimme oppia menneestä?.** Oras Tynkkynen, Tuuli Hietaniemi, Outi Haanperä, Hanna Hakko. Työpäperi.

- **Kestävää kasvua kiertotalouden liiketoimintamalleista: Käsikirja yrityksille.** Sitra ja Deloitte.
- **Kiertotalous tulevaisuuden työelämässä: Katsaus osamistarpeisiin rakennus-, kemian- sekä teknologia-alalla.** Rosa Degerman, Ulla Värre, Solveig Roschier, Susanna Sepponen ja Jenni Nurmi. Sitran selvityksiä 218
- **Mitä luonto merkitsee liiketoiminnalle?: Riippuvuudet, vaikutukset.** Heli Sihvonen, Nathalie Clément, Piia Pesala, Ilona Koski, Pentti Linna-maa, Iris Mäntylä, Mari Saario ja Mari Hjelt (Gaia Consulting Oy). Sitran selvityksiä 202.
- **Suuri luontodialogi: Meissä jokaisessa elää monta luontosuhdetta.** Elina Henttonen (Valtaamo), Kai Alhanen ja Janne Kareinen (Aretai Oy / DialogiAkatemia). Sitran selvityksiä 210.
- **Tackling root causes: Halting biodiversity loss through the circular economy.** Tim Forslund (Sitra), Ashley Gorst, Charlie Briggs, Deven Azevedo, Robin Smale (Vivid Economics). Sitra Studies 205.

Reilu datatalous

- **Digitaaliset terapiat: Vaikutavuutta uudistuviin terveyspalveluihin.** Johannes Ahlqvist, Markus Kalliola. Työpaperi.
- **Digivallan jäljillä: Miten datan avulla voidaan vaikuttaa päättäjiin ja ohjata maailmaa.** Tiina Härkönen, Riitta Vänskä, Jukka Vahti ja Kristo Lehtonen. Sitran selvityksiä 208.
- **EU-sääntely rakentaa reilumpaa datataloutta: Euroopan viiden datalainsäädäntöehdotuksen tarjoamat mahdollisuudet yrityksille, yksilöille ja julkiselle sektorille.** Tobias Bräutigam, Francine Cunn-

ham, Maria Aholainen, Marjolein Geus, Floora Kukorelli (Bird & Bird), Meeri Toivanen (Sitra). Työpaperi.

- **Kliinisen lääketutkimuksen uudet toteutustavat: Hajautettujen ja virtuaalisten menetelmien tuomat mahdollisuudet.** Johannes Ahlqvist ja Markus Kalliola. Työpaperi.
- **Rulebook for a fair data economy: Rulebook template for data networks.** Juhani Luoma-Kyyny (Sitra), Olli Pitkänen (1001 Lakes Oy).
- **Suomen vahvuudet, haasteet ja mahdollisuudet datatalouden rakentamisessa: Mitä Suomi voi oppia datatalouden edelläkävijämailta?** Kati Ahvonen, Olli Bremer, Johannes Mikkonen, Meeri Toivanen (toim.). Muistio.
- **Tekoälyn käyttömahdollisuudet julkisella sektorilla: Oikeudelliset reunaehdot ja kansainvälinen vertailu.** Oskari Paasikivi, Johanna Tuohino, Juli Mansnérus, Jukka Lång. Sitran selvityksiä 206.
- **Terveysdatan sujuva ja turvallinen käyttö: Viisi askelta kohti reilua datataloutta 2030.** Minna Hendolin ja Hannu Hämäläinen. Työpaperi.

Yhteiskunnallinen koulutus

- **Alueiden osaamisen aika - vuorovaikutteisella toimintamallilla tilannekuva alueesta: Suunnitteluryhmän käsikirja tilannekuvaprosessin toteuttamiseen.**
- **Demokratian puolustusdialogit: Kansanvallan vahvistaminen kuuluu kaikille.** Kai Alhanen ja Elina Henttonen. Sitran selvityksiä 222.
- **Kahdeksan pilottihankkeen näkökulma osaamisen uudistamiseen työelämässä: Vai-**

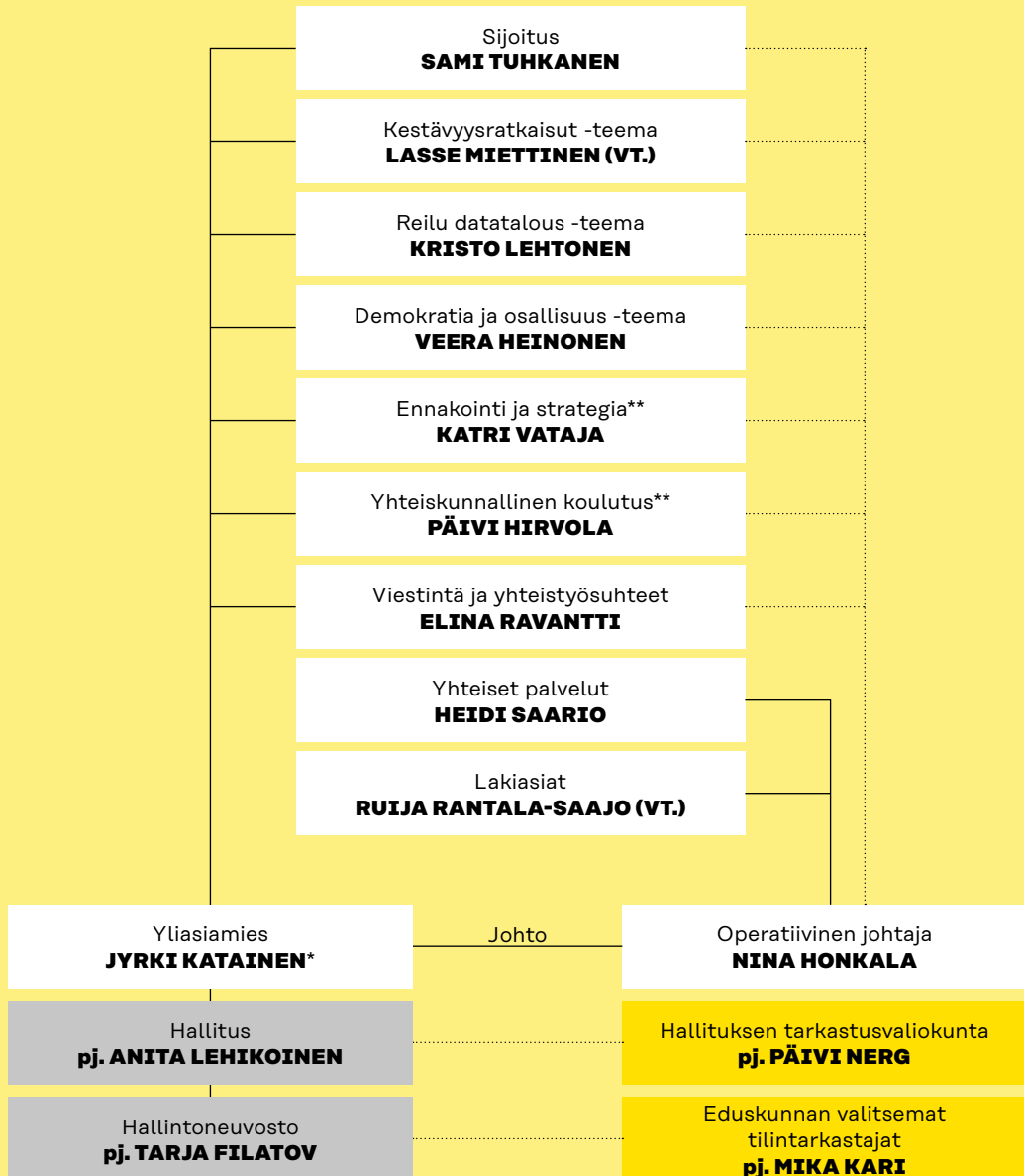
kutuksia korostavalla hankerahoituksella kohti uutta osaamisjärjestelmää.

Tapio Huttula, Anna Kirjavainen, Helena Mustikainen, Iina Santamäki. Muistio.

- **Poikkeusajan dialogit: Kriisiajan kokemukset ja kansallisen dialogin malli.** Elina Henttonen. Sitran selvityksiä 207.
- **Millä suosituksilla? Kohti elinikäisen oppimisen Suomea.** Työryhmä: Milma Arola, Tapio Huttula, Veera Hyttiä, Perttu Jämsén, Timo Matikainen, Helena Mustikainen, Seija Petrow, Sinimaaria Ranki, Iina Santamäki, Maikki Siuko, Annakaisa Tikkinen, Anna-Maija Vesa, Jaana Villanen, Anna Välimaa. Sitran selvityksiä 199.
- **Haastelähtöisen innovaatiopolitiikan käytännöt: Haasteen määrittely, toimeenpano, arviointi ja rahoitus.** Ville Takala, Caroline Sundgren, Emma Nordbäck, Martin Fougère. Työpaperi.
- **Kohti viheliäisten ongelmien ratkaisemista – ongelman monipuolinen ymmärrys ja yhteinen suunta monialaisissa tiimeissä: Case Sitra Lab.** Satu Rekonen and Kari Jalonen. Sitran selvityksiä 196.
- **Tulevaisuuden osaaminen syntyy ekosysteemeissä: Uuden osaamisjärjestelmän kuvaus.** Milma Arola, Tapio Huttula, Perttu Jämsén, Anna Kirjavainen, Helena Mustikainen, Sinimaaria Ranki, Iina Santamäki, Anna-Maija Vesa, Jaana Villanen. Sitran selvityksiä 204.
- **Yhteiskunnallinen keskustelunavaus: Loikka muutoskykyyn vie kriiseistä luottamustietoisuuteen.** Taneli Heikka, Mervi Porevuo, Hannele Laaksolahti, Lea Kurki.

LIITE 3

SITRAN ORGANISAATIO 31.12.2022

* Yliasiames 31.5.2023 saakka.

** Ennakointi ja strategia ja Yhteiskunnallinen koulutus yhdistyivät vuoden 2023 alussa.

YHTEYSTIEDOT

Yliasiamies
JYRKI KATAINEN
+358 294 618 991
@jyrkikatainen
(31.5.2023 saakka)

Lakiasiat
RUIJA RANTALA-SAAJO (vt.)
+358 294 618 206

Operatiivinen johtaja
NINA HONKALA
+358 294 618 595

Viestintä ja yhteistyösuhteet
ELINA RAVANTTI
+358 294 618 520
@ElinaRavantti

Demokratia ja osallisuus
VEERA HEINONEN
+358 294 618 505
@VeeraHeinonen

Yhteiset palvelut
HEIDI SAARIO
+358 294 618 203
@HeidiSaario

Yhteiskunnallinen koulutus
PÄIVI HIRVOLA
+358 294 618 493
@PaiviHirvola

Sijoitukset
SAMI TUHKANEN
+358 294 618 413
@SamiTuhkanen

Reilu datatalous
KRISTO LEHTONEN
+358 294 618 525
@kristolehtonen

Ennakointi ja strategia
KATRI VATAJA
+358 294 618 230
@KatriVataja

Kestävyysratkaisut
LASSE MIETTINEN
+358 294 681 341

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@sitra.fi

Seuraa
tulevaisuustyötämme!

- @Sitra
- @SitraFund
- @SitraFund
- @Sitra
- www.sitra.fi

© Sitra 2023

Toimitus

Sitran viestintä

Kuvat ja kuvitukset

Topias Dean, Norma Lauritsalo,
Miikka Pirinen, Sampsa Voutilainen

Taitto

Berry Creative Oy

ISSN 1235-6166 (nid.)

PunaMusta Oy, Helsinki 2023

Sitra on suomalaisten tulevaisuustalo, joka ennakoi
tulevaisuuteemme vaikuttavia ilmiöitä.

Teemme töitä asiantuntemuksella ja suurella sydämellä. Kehitämme
ja selvitämme uusia ratkaisuja sekä teemme ennakkoluulottomia
kokeiluja yhdessä erilaisten toimijoiden kanssa.

Sitran tavoitteena on reilu, kestävä ja innostava tulevaisuus.
Tulevaisuus, jossa ihmiset voivat hyvin maapallon kantokyvyn rajoissa.

Tulevaisuus tehdään yhdessä.

Sitra

Itämerenkatu 11–13

PL 160

00181 Helsinki

Puhelin 0294 618 991

ISSN 1235-6166